

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 9-го Юнія, 1904. Число 23. — Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, June 9, 1904. No. 23.

На увагу всѣмъ мѣсцевымъ секретарамъ и всѣмъ членамъ „Р. Н. Союза“.

Доки не выйдуть новй статуты оголошенй друкомъ въ орґанѣ „Союза“, доти всѣ члены мають придержувати ся старыхъ статутôвъ.

С. Ядловскій,
головн. секретарь.

НОВИНКИ.

НАРОДНЫЙ ФОНДЪ РОСТЕ ДАЛЬШЕ!

Pittsburg, Pa. Теод. Ґуть Кульчицкій и Яковъ Цмайло зôбрали у Теодора Волчка 6.55;

Sayre, Pa. зôбравъ А. Курила 9.10;

Jessup, Pa. Иванъ Сенько зôбравъ 2.50;

Yonkers, N. Y. Семанъ Фецко зôбравъ у Зах. Федорчака на весѣлю 3.31;

Jersey City, N. J. школа зôбрала 8.10;

New York. С. Бурдіянъ и А. Бучакъ 1.30;

New York. M. Желемъ 1.00;

Newark, N. J. А. Качановскій 1.00;

St. Louis, Mo. А. Валевскій 1.00;

Providence, R. I. Ив. Преґонъ 1.00;

Syracuse, N. Y. А. Варянъ вôдъ о. И. В. 1.00;

Monessen, Pa. Цимбала (на тикеты) 5.00.

Просимо и прочихъ Русинôвъ американьскихъ памятати о Нар. Фондѣ.

О. Ник. Пôдгорецкій,
секр. Народ. Фонду.

— СТРАШНА пôмста. Борба мѣжь компаністами а робôтниками въ Колорадо ще не скôнчена. И одна и друга сторона не перебирае въ средствахъ. Минувшого Понедѣлка о 2-ôй годинѣ хтось пôдложивъ 300 фунтôвъ динаміту пôдъ стацію колѣеву въ Викторъ и експльодувавъ его въ той часъ коли 25 скебôвъ стояли в платформѣ. Наслѣдки були страшеннй. 15 скебôвъ розôрвавъ динамітъ на дрôбнй куснѣ а 10 тяжко покалѣчивъ. Динамітъ експльдовано зъ далека при помочи електричного дроту. Виновника не спôймано.

Пôсля експльозіи сейчасъ вырушила міліція на мѣсце страшного выпадку... Въ дорозѣ, коли вояки переходили улицями, зачали до нихъ зъ вôконъ стрѣляти. Але на тй стрѣлы вояки не вôдповѣдали лишь чимъ скорше поспѣшили до Галѣ Юнійныхъ Майнерôвъ. Пôдъ той часъ юнійнй майнеры мали мітинґъ. Не кажучи нѣ слова, нѣ не остерѣгаючи нѣкого, комендантъ приказавъ стрѣляти до майнерôвъ въ галѣ и сейчасъ упало 7 людей трупомъ а кôлька найцять зôстало тяжко покалѣченыхъ. Коли перестрашенй майнеры питали, що се мае значити, комендантъ міліціи казавъ имъ опустити галю и розôйти ся, що они и зробили.

ГАРНЫЙ ПРИМѢРЪ!

Въ Sayre, Pa. (вже другій разъ) на руки Ал. Курилы зъ Elmira, N. J. зложили жертвы на Народный Фондъ, а то: Матѣй Опаръ 1.00; Гр. Коваличь, Мик. Баль, Мих. Сушко, И. Рудиньскій, Л. Матусъ, И. Стець, И. Гôрякъ, И. Сейръ, П. Андрейчинъ, И. Опаръ, по 50 ц.; а по 30 ц. зложили: Д. Нежаликъ, Іос. Хомистякъ; по 25 ц. А. Баль, И. Цапъ, С. Кавуличь, И. Ленекъ, К. Демчукъ, М. Дубінка, М. Масляный, Д. Копѣй, И. Костикъ, И. Романчикъ.

Честь и слава п. А. Курилѣ, що не жаловавъ трудôвъ поѣхати зъ Elmira до Sayre въ справѣ Нар. Фонду, а щира подяка всѣмъ щирымъ жертвователямъ зъ Sayre, Pa. Памятаймо, що если самй о себе не будемо дбати, то зъ певностію чужй о насъ не подбають!

— ОЛѢЙ лѣпшій вôдъ угля. До такого заключеня прійшли експерты американьской маринарки пôсля двохлѣтныхъ пробъ. Кажуть они именно, що олѣй ужиданый якъ матеріялъ опаловый вытворюе бôльше тепла якъ уголь а кромѣ сего не псуе такъ котлôвъ. Ввиду сего дуже можливо, що невдовзѣ на американьскихъ корабляхъ зачнуть палити олѣемъ вмѣсто вуглемъ.

— БÔЛЬШÔСТЬ Нюйорскихъ учителѣвъ и учительокъ заявились за тымъ, щобы въ нисшихъ школахъ уживати тѣлесной кары для лѣнивыхъ та неслухняныхъ дѣтей.

НА ВÔЙСКО

зажадало австрійсько-угорське правительство побôчь звычайнои сумы 377,114,997 коронъ такожь надзвычайну суму 163,177.000 коронъ, зъ чого 88 міліонôвъ мае пôйти на вôйсько, а решта на маринарку. Отся нова сума находить ся въ спôльнôмъ буджетѣ, надъ котрымъ власне теперь радять делеґаціи, и очевидно буде ухвалена. А що вôйска треба, то певне: отъ и теперь лишь закричали всѣлякй панки про гуцульскій „бунтъ“ въ Косôвщинѣ, а вже вôйсько помашерувало „ратувати вôтчину“.

И на те давай, народе, новй грошѣ!

— ВЪ Yonkers, N. Y. Русины выкористують кожду способнôсть и збирають жертвы на Народный Фондъ, щобы чимскорше можь впровадити въ жите Руску Бурсу. На весѣлю у Зах. Федорчака забравъ слово Сем. Фецко, и загрѣвъ гостей до жертвъ на Народный Фондъ и зôбравъ $3.31.

Честь Юнкерцямъ!

— ПРОПАЛА безъ слѣду послѣдной Суботы Марія Лошко около 40 лѣтна, мати 5 дѣтей. Мешкала на 342 So. Washington Ave., Scranton, Pa. Поліція пошукуе еѣ безъ успѣху.

— ПÔВТОРА тыжня тому якійсь полякъ Войцеховскій зôставъ зэстрѣленый на Річу, Па. Причина незвѣсна. Кажуть, що кôлька найцятьохъ „краянôвъ забавлялось“ при піятицѣ а забава скôнчилась смертію одного зъ нихъ.

— ВЪ околицяхъ твердого угля лучае ся дуже часто, що земля западаесь руйнуючи домы, улицѣ, каналы та убиваючи людей. Все те дѣесь завдяки недбалости властей що мають чувати надъ беспеченьствомъ горожанъ и недбалости та хапчивости углевыхъ компаній. Послѣдными часами запалась земля въ Скрентонъ на просторони около 1500 квадратовыхъ стôпъ, понищила хôдники, каналы, водопроводы и т. д. Мѣсто Скрентонъ задумуе скаржити углеву компанію, черезъ котрои недбальство се сталось, о вынадгороджене. Булобъ дуже добре, еслибъ питане вôдвѣчальности углевыхъ компаній въ такихъ выпадкахъ було вже разъ остаточно рѣшене, бо до сего часу неоденъ чоловѣкъ понѣсъ не малу втрату, або и зôставъ цѣлковито зруйнованый черезъ таке западане ся землѣ а не дôставъ вынадгородженя анѣ цента.

— ВЪ Jersey City, N. J. продали по 50 цт. тикеты: Петро Котикъ, Семанъ Дуда, Ив. Павчикъ, Грицъ Сандовичь, Ив. Вовчко, Ив. Вовчко, Ив. Ксеничь, Марія Юрчакъ, Марія Ханасъ; Андрей Прибишь 4 тикеты за $2.00; Варвара Дмитерчикъ 2 тик. за $1.00; у Рибенцкого 2 тик. за $1.00; К. Ґ. 10 ц.

— 18 ЛѢТЪ жонатй — мають 23 дѣтей. Тыми щасливыми людьми суть депутованый шерифъ зъ Лотонъ въ Оклагомѣ, Картеръ, и его жѣнка. Вôнъ мае лѣтъ 41 она 39. Мають 15 хлопцѣвъ а 8 дѣвчатъ. 14 дѣтей се близнюки.

— УБИВЪ трое власныхъ дѣтей и самого себе Американецъ, Паучь, зъ Розелъ, Н. Дж. Причиною сего страшного чину була божевôльнôсть.

— МЯСНЫЙ тростъ пôднѣсъ цѣну на мясѣ, ввиду того правдоподôбно и бучеры будуть мусѣли цѣну мяса пôднести.

— ЛЕЖАЛА 36 годинъ въ домовинѣ, потôмъ воскресла, 5-лѣтна дѣвчинка въ Костеръ, С. Д. Була хора на тифусову горячку, котра зломила еѣ до того степеня, що всѣ думали, що умерла и вложили еѣ до домовины, щобы еѣ похоронити. На щасте на похоронъ прибувъ також оденъ своякъ докторъ, котрый зъеґзамінувавши дѣвчинку казавъ що она живе и по тяжкой працѣ справдѣ привѣвъ еѣ до житя.

— НАРОДНЕ товариство для лѣченя сухôтъ вôдбуло недавно своій мітинґъ въ Атлантикъ Сити, Н. Дж. Товариство складаесь зъ лѣкарôвъ. Мѣжь иншими прийшло товариство до заключеня, що нѣчо не зменчае такъ житевои силы чоловѣка якъ виска, пиво, вино и другй алькоголічнй напитки.

— ВЪ Pittsburg, Pa. бузько перелетѣвъ понадъ хату Теодора Волчка, члена комітету церковного и принѣсъ ему гарного хлопчика Григорія. Гостѣ забавляли ся на крестинахъ дуже гарно, а притôмъ не забули и за Народный Фондъ, коли до нихъ щиро промовивъ Т. Кульчицкій и разомъ зъ Яковомъ Цмайломъ зôбрали слѣдуючй жертвы: Андр. Бѣлиньскій 2 дол., Теод. Вовчко 50 ц. а по 25 ц. зложили: Т. Кульчицкій, Я. Цмайло, Й. Дивницкій, М. Штовбанъ, М. Баранецкій, И. Дашиничь, Ю. Ручка, Марія Ручка, Юлія Вовчко, Андр. Баранецкій, Вас. Блажовскій, Ив. Бандровскій, Ив. Хапка; по 20 ц. зложили: П. Паславскій и Юлія Ґутъ; по 10 ц. зложили: Л. Журавецкій, Гр. Ґутъ, М. Вачинець. — Честь и подяка родичамъ и всѣмъ жертвователямъ, котрй зрозумѣли що о лучшу будучнôсть бѣдныхъ рускихъ дѣтей треба завчасу старати ся.

— ВЪ Yatesville, Pa. выбухъ страйкъ зъ той причины, що компанія хотѣла, щобы майнеры ладували бôльшй кары якъ звычайно.

— ПЕНСИЛЬВЕНІЙСКІЙ сенаторъ Квей, звѣстный республиканьскій босъ політичный, померъ въ Біверъ, Па. Приятелѣ поховали его зъ великою парадою 31. мая. Свого часу закидали небôщикови всѣлякй шахрайства и нечистй справки, та помимо сего вплывъ его бувъ такъ великій, що вôнъ удержавъ ся на своимъ становищи до смерти.

— РУСИНЫ не ма[ють] нынѣ, нѣ князѣвъ, нѣ ґрафôвъ, нѣ другихъ великихъ панôвъ, але за се мають много патріотôвъ, котрй неразъ вôдъ устъ собѣ вô[д]нимають а складають [в] жертвенникъ народный.

Однымъ зъ такихъ патріотôвъ е о. Станиславъ Новосадъ зъ Пôдгаець въ Галичинѣ, котрый, якъ доносять краевй часописи, цѣлый свôй маетокъ, 120 тысячь коронъ записавъ товариству „Просьвіта“ на стипендійнй фондаціи. Честь и слава сему добродѣеви убогои рускои молодѣжи и патріотичному жертводателеви!

— ВЕЛИЧЕЗНЫЙ огонь навѣстивъ доки въ Гобокенъ, Н. Дж. 29. Мая. Огонь почавъ ся о 5-ôй пополудни и спричинивъ около міліона долярôвъ шкоды.

— ТРИ шнурки перел[ъ] продано на публичной ліцитаціи въ Парижу 1-го с. м. за $171.000. Перлы тй були колись власностію королевои голяндской Софіи. Ось на що панове выдають грошѣ.

Славяньски̂ іміґранты.

Нап. Дръ Алланъ Мекъ-Лафлинъ,

урядникъ въ урядѣ публичного здоровля и въ шпиталю для моряковъ.

На кождый новый чинникъ нашои іміґраціи мы дивимось зъ недовѣремъ. Кождый Американець мае право и обовязокъ оцѣнювати справедливо сирый матеріялъ, зъ котрого выйдуть колись горожане, приходячи̂ въ нашу землю и настоювати, щобъ той матеріялъ бувъ мѣряный и важеный, мѣряный мѣрою людяности, важеный вагою справодливости, и коли вôнъ не есть вôдповѣдный, вôдосланый безъ довгихъ короводовъ та милосердя тамъ, звôдки прийшовъ. Та дуже часто оцѣнка выходить несправедлива, и задля расового заслѣпленя и задля несвѣдомости іміґранта. Кожда раса, яку тôлько подыбуемо въ еміґраційнôй статистицѣ въ бôльшôмъ числѣ, мусѣла перенести много нападôвъ изъ стороны песімістôвъ, котри̂ певне добра нашому краеви бажали, та котри̂, у многихъ случаяхъ, нѣколи анѣ не бачили свѣжого еміґранта. Въ тôмъ взглядѣ Славяне не суть бôльше щасливи̂, якъ ихъ попередники, Нѣмцѣ, Ирляндцѣ та Скандинавцѣ.

Одинъ зъ найбôльше видныхъ фактôвъ, на яки̂ вказуе новѣйша іміґраційна статистика, есть наглый взрôстъ іміґраціи славяньскои. Зъ майже нѣчого передъ 1868, она постепенно зъ року на рôкъ взростала такъ, що теперъ славяньска іміґрація становить одну четвертину цѣлои нашои іміґраціи. Тому, ввиду того, що теперь выринуло пытане, чи Славяне взагалѣ суть пожадаными іміґрантами, та тому, що они становлять такъ высокій процентъ нашого іміґраційного приплыву, не завадить приглянутись славяньскôй іміґраціи трохи блисше.

Всхôдни̂ Славяне:

1. Москалѣ, 2. Русины, 3. Бѣлоросы.

Полудневи̂ Славяне:

1. Хорваты, 2. Словѣнцѣ, 3. Сербы, 4. Болгаре.

Захôдни̂ Славяне:

1. Поляки, 2. Словаки, 3. Чехи та Моравяне, 4. Лужичане.

Славяньску расу можна выгôдно подѣлити на три велики̂ полосы — вôдповѣдно до ихъ ґеоґрафічного розмѣщеня въ Европѣ: всхôдна полоса, обнимаюча Москалѣвъ, Русинôвъ та Бѣлоросôвъ; полуднева полоса — се Славяне проживаючи̂ въ балканьскихъ державахъ, и въ полудневôй части Угорщины понисше Дуная; и захôдна полоса, обнимаюча ти̂ славяньски̂ народы, котрыхъ похôдъ на захôдъ Европы створивъ славяньскій клинъ помѣжъ Нѣмцѣвъ горѣшнои та долѣшнои Австріи а Нѣмцѣвъ Саксоніи та Бранденбурґа.

Тому, що тôлько пять зъ згаданыхъ высше народôвъ высылае намъ по бôльше якъ тысячь іміґрантôвъ на рôкъ, та тому, що тыхъ пять славяньскихъ народôвъ дае не менче, а девятьдесять сѣмъ процентъ цѣлои славяньскои еміґраціи, мы можемъ ними тôлько занятись. Слѣдуюча табличка показуе чисельну силу славяньскои іміґраціи 30. червня 1902 за цѣлый рôкъ (1901—1902):

Поляки	69.620
Словаки	36.934
Хорваты	30.233
Русины	7.533
Чехи	5.590
Всѣ други̂ Славяне, якъ Москалѣ, Болгаре, Сербы и т. д. . .	5.879
Всѣхъ Славянъ .	155.789

Поляки.

Судьба польского хлопа все була невôдрадна. Коли Польща въ зенітѣ своеи силы пановала надъ Бѣлоросами, Русинами та Литовцями, коли еи царство розтягалось вôдъ Одры ажь по Донъ, и вôдъ Балтійского моря ажь до Чорного моря, становище польского хлопа було такъ само незавидне, якъ бы и тепер. Польща була оліґархіею, въ котрôй пануюча шляхта и еи нещасни̂ невôльники не мали мѣжь собою нѣякои лучности. Въ Польщи не було середнои клясы, котрабъ занималась промысломъ и торговлею, та котра бы становила звено помѣжь тыми, такъ далекими до себе, верствами суспôльности. Промыслъ и торговля знаходились въ рукахъ чужинцѣвъ, головно Жидôвъ. Pacta Conventa (1572), або якъ часомъ называють, Польска Велика Хартія, не давали зовсѣмъ вôльности народу. Правда, що черезъ сю Хартію ограничено власть королѣвску та створено зъ него чисту фіґурку, та черезъ ню пôднеслась значно власть шляхты, а неволя хлопôвъ стала ще тяжшою. Си̂ вôдносины спинили розвôй національного почутя у цѣлôй Польщѣ, та промостили дорогу до еи упадку.

Безперечно, що Росія поступила зъ польскою шляхтою грубо та несправедливо, та треба се тямити, що зъ нѣчіихъ инших, якъ зъ рукъ Росіи отримавъ вперве польскій хлопъ свою теперѣшну свободу. Росія знесла панщину, и по польскôмъ повстаню зъ 1863 р. царь старавъ ся злагодити польскихъ хлопôвъ деякими аґрарными реформами. Завдяки тымъ-же хлопы дôстали землю на свою власнôсть, за котру рядъ заплативъ дѣдичамъ, та за котру хлопы сплачовали рôчно певну суму, ажь доки зовсѣмъ не выплатили. Пôсля здушеня повстаня тысячѣ акрôвъ управнои землѣ выставлено на ліцитацію, черезъ що розбито велики̂ паньски̂ посѣлости, на котрыхъ и дальше хлопъ бувъ чистымъ невôльникомъ, навѣть по знесеню панщины. Лихомъ однакъ було се, що польскій хлопъ бувъ за бѣдный, щобъ мôгъ якій ґрунтъ на ліцітаціи купити.

Та теперѣшный царь не годить ся зовсѣмъ на мирну політику Александра II. Теперѣшный царь думае тôлько „объ обрусеніюˮ. Тому то и Поляки дивлять ся на Америку якъ на одинокій край, де можна лекше зажати. Польски̂ іміґранты мають ти̂ сами̂ характеристични̂ черты, що и други̂ Славяне. Они суть сердечного, або трохи нисше середного росту, дуже сильно збудовани̂, широкои твари, та коротко-голови̂, якъ и инши̂ Славяне. Они мають, якъ пôвнôчни̂ Славяне, сини̂ очи и ясне волосе, то знову чорни̂ очи та темне волосе, якъ полудневи̂ люди. Пять шестыхъ польскихъ іміґрантôвъ мужеского пола — то зарôбники. Они люблять працювати, и суть придатни̂ особливо до копалень вугля, фабрикъ, та въ будовлянôмъ промыслѣ на велики̂ розмѣры.

Ти̂ Поляки, котри̂ прибули до Америки до 30. червня 1902 въ протягу 1901—1902, осѣли въ слѣдуючихъ стейтахъ:

Стейтъ:	Число Поляковъ:	Процентъ всѣхъ прибувшихъ до Америки
Пенсилвенія	21,929	32
Ню-Йоркъ	14,364	21
Іліноісъ	8,818	11
Месчусетсъ	5,916	8
Ню Джерзі	5,689	8
Конетікотъ	3,299	5
Огайо	2,502	4
Мічіґанъ	1,899	3
Вісконзінъ	1,059	2
Други̂ стейты	4,225	6
		100 прц.

Словаки.

Є два чинники, котри̂ надзвычайно причиняють ся до захованя чистоты данои расы, а то недоступна краина, та непривѣтна природа краю, котрый ся раса замешкуе. И такъ, расы котри̂ заселюють безплôдни̂ горы, або край укрытый лѣсомъ та неперехôдными багнами суть звычайно чистѣйшого типу, якъ расы, котри̂ засѣли велики̂ природни̂ дороги пригôдни̂ для промыслу та торговлѣ, або расы, котри̂ заселюють землю досыть богату, щобъ, збудити пожадливôсть у очахъ другихъ людей. Си̂ чинники причинились тежь богато до захованя чистого словеньского типу у Словакôвъ. Сей нарôдъ замешкуе гористу околицю въ Угорщинѣ въ горахъ Карпатахъ, геть-геть подальше вôдъ Дунаю.

Словакъ есть дуже близькій родичь Чеха. Ихъ мова подôбна, хочь Словакъ бôльше примітівный та хочь подобае на колишнього Славянина. До XIX. вѣку Словаки уживали ческои мовы въ друку та письмѣ, та около початку XIX-го вѣку почавъ ся сепаратистичный рухъ въ напрямѣ сотвореня самостôйнои словацкои літературы. Сей рухъ бувъ фатальнымъ и для Чехôвъ и для Словакôвъ, бо якъ одни̂, такъ други̂ мусѣли боротись проти наступаючого панґерманізму зъ однои стороны, та проти мадярства изъ другои.

Фізично, Словаки суть крѣпки̂, та трохи высши̂, якъ Поляки. Бôльша часть Словакôвъ суть зарôбниками. Слѣдуюча табличка показуе, де Словаки поселились за 1901—1902 до кôнця червня 1902:

Стейтъ:	Число Словакôвъ:	Процентъ Словакôвъ прибувшихъ до Америки:
Пенсилвенія	19.930	54
Ню-Йоркъ	4.904	13
Ню Джерзі	3.479	9
Огайо	3.153	9
Іліноісъ	2.114	6
Конетікотъ	1.025	3
Други̂ стейты	2.332	6
		100

Хорваты.

Хорваты и Словѣнцѣ занимають двѣ велики̂ провінціи на полудни Угорщины, Хорватію та Славонію, котри̂ лежать мѣжь Дравою та Дунаемъ на пôвночи а Савою и боснійскою границею на полудни. Досить значне число прийшло до Америки такожь изъ Каринтіи, Стиріи, Истріи та Дальматіи.

Хорватія та Славонія творили колись часть давнои Паноніи. Славяне запановали тыми землями такъ десь въ семôмъ вѣцѣ, коли Остроґоты та Гуны перестали володѣти. Они узнавали власть всхôдныхъ императорôвъ до 1075, коли ихъ проводиръ, Звоніміръ Деметрій, скинувъ византійске ярмо и одержавъ титулъ короля вôдъ папы Григорія VII. у Римѣ. Въ роцѣ 1524 край сей пôдбили Турки, и, вôдъ часу, коли ихъ выгнали (а стало ся се трохи пôзнѣйше) творивъ часть королѣвства угорского. Хорваты боролись проти Мадярôвъ въ 1848, и Австрія обдарила ихъ независимостію, та 1860 Австрія змѣнила фронтъ, и щобы залагодити Мадярôвъ прилучила ихъ до Угорщины. Они тымъ положенемъ не суть задоволени̂. Ихъ національне почуте есть дуже сильне, и хотя они суть вѣрни̂ Габсбурґамъ, они хочуть для себе автономіи, а цѣсаря австрійского хочуть поставити за своего короля. Они ненавидять Мадярôвъ, и тому мѣжь ними а Мадярами пануе вѣчна колотнеча. Они, якъ полудневи̂ Славяне, вôдбѣгають въ дечôмъ вôдъ загального славяньского типу. Они суть чорно-оки̂ та смагляви̂. Ихъ чашки суть брахікефалічни̂, не такъ задля широкости, якъ задля короткого промѣру (зъ переду до заду). Лінія контурова вôдъ вершка чашки до насады карку есть майже простовѣсна. Въ порôвнаню до Поляка або Русина, котри̂ ледви выростають понадъ середный зрôстъ, они суть дуже високи̂. Ихъ будова есть замѣтна не тôлько тому, що она такъ неподôбна до будовы типічныхъ Славянъ, але такожь тому, що она есть выимкомъ загального права, пôсля котрого европейски народы суть высоки̂ на пôвночи, а низьки̂ на полудни.

Хорваты суть делікатнѣйшои будовы якъ Поляки або Словаки, та они мають о много менче фізичныхъ хибъ, якъ котри̂ небудь инши̂ Славяне.

Бôльше, якъ сѣмь осьмыхъ мущинъ — то охочи̂ та мôцни̂ зарôбники. Слѣдуюча табличка показуе, де они поселились въ Америцѣ въ р. 1901—1902 зъ кôнцемъ червня 1902:

Стейтъ:	Число Хорватôвъ:	Процентъ Хорватôвъ прибувшихъ до Америки:
Пенсилвенія	16.726	56
Иліноісъ	3.547	11
Огайо	2.923	10
Ню-Йоркъ	1.651	5
Други̂ стейты	5.386	18
		100

Русины.

Тверджене, що всѣ руски̂ иміґранты, яки̂ йдуть до Америки, походять зъ Австріи, може выдаватись дивнымъ, та оно есть правдивымъ. Послѣдного року прийшло зъ Австріи 7540 Русинôвъ, а зъ Росіи тôлько 1,536.

Фільольоґи дѣлять Славянъ руского походженя на три ґрупы: Великоросôвъ, Бѣлоросôвъ та Малоросôвъ. Великоросы замешкують велику чотырогранну площу въ Росіи, яку творять середущи̂ ґуберніи вôдъ Новгороду и Вологды на пôвночи ажь по Кіевъ на полудни; вôдъ Пензы и Симбирска на всходѣ ажь до польскихъ провінцій на заходѣ. Бѣлоросы числять около чотыри міліоны душъ и замешкують декотри̂ ґуберніи на всхôдъ вôдъ Польщи. Великоросы та Бѣлоросы не еміґрують. Малоросы занимають велику плôдну безлѣсну полосу, чорноземъ въ полудневôй Росіи, яка тягнесь вôдъ Кіева по Чорне Море. Такожь замешкують двѣ австрійски̂ провінціи, а то Галичину та Буковину. Кажуть, що лінія потягнена вôдъ Кракова на всхôдъ на Кіевъ вôддѣлить намъ Великоросôвъ та Малоросôвъ. Малоросы, яки̂ мешкають въ Галичинѣ та Буковинѣ, знани̂ суть, якъ Русины. Такожь называють ихъ Руснаками або Червоно-русами. Майже всѣ наши̂ руски̂ еміґранты походять зъ тыхъ двохъ австрійскихъ провінцій. Русины суть типічными Славянами. Они мають крѣпку, та вытревалу будову, та майже всѣ суть зарôбниками. Они поселились въ Америцѣ, якъ вказуе табличка за 1901—1902 до кôнця червня 1902:

Стейтъ:	Число Русинôвъ:	Процентъ прибувшихъ Русинôвъ до Америки:
Пенсилвенія	4,153	55
Ню-Йоркъ	1,594	21
Ню-Джерзі	746	10
Огайо	328	4
Други̂ стейты	732	10
		100 прц.

Чехи.

Зъ королѣвства Чехіи та близькои Моравіи приходить рôкъ-рôчно кôлька тысячь іміґрантôвъ славяньскои крови. Помѣжь Чехами та Моравянами истнуе тôлько невелика рôжниця и ихъ звычайно зовуть спôльнымъ именемъ: Чехи. Сама Чехія — се мовь бы острый конець клина сотвореный въ походѣ захôдными Славянами въ середущôй Европѣ. Тому Чехія стала забороломъ славяньского володѣня, и була тамою супротивъ поступу панґерманізму въ славяньскихъ земляхъ. Нѣмецкій елементъ есть мôцнѣйшій въ Чехіи, якъ въ якôй небудь иншôй краинѣ, и чески̂ Славяне суть высши̂ та яснѣйшои твари, можливо черезъ сильну примѣшку нѣмецкои крови.

Чехи мали свою літературу еще въ девятôмъ столѣтю. Ихъ край славить ся школами, въ котрыхъ майже на половину пануе ческа мова. Они о много бôльше просвѣчени̂, якъ други̂ славяньски̂ иміґранты.

Долина Лабы е богатою рôльничою околицею, и повсюду въ Чехіи промыслъ есть высоко розвиненый. Задля того майже половина ческихъ иміґрантôвъ — се робôтники та механіки — надзвычайно богато, якъ на Славянъ.

Чехи розсѣлись въ Америцѣ дуже широко. Се е природно, бо, будучи фаховыми въ богатьохъ занятяхъ, можуть всюды знайти роботу. Они розпорошились вôдъ Ню-Йорку ажь по Нібраску та Тексасъ. Слѣдуюча табличка показуе, куды выбрали ся Чехи прибувши̂ минувшого року.

Стейтъ:	Число:	Процентъ Чеховъ прибувшихъ до Америки:
Ню-Йоркъ	1,387	25
Илiноiсъ	1,375	25
Огайо	660	12
Пенсильвенiя	571	10
Тексасъ	391	7
Вiсконзинъ	217	4
Нiбраска	194	3
Другiи стейты	795	14
		100

Имiґранты, котрi мають бути придатнi для нашого краю, мусять мати деякi основнi прикметы. Они мусять мати добру будову тѣла, мусять бути охочи до працѣ и то тяжкои, и мусять хотѣти у тôй краинѣ поселитись на стало. А на Славянахъ можемо власне замѣтити се, що они мають крѣпку будову, що не жахають ся працювати и при найтяжшихъ роботахъ, та що они не хотять зовсѣмъ вертати до гнѣзду и бѣдноты старого краю. Безсторонный осудъ ихъ исторiи въ Европѣ не показуе нѣчого на ихъ некорысть. Въ додатку ихъ моральнôсть есть надзвычайно высока. Они суть поединчими, добрыми людьми, надзвычайно релiгiйными, та памятаючими на родинни звязи. Супроти Жидôвъ, Италiйцѣвъ та Сирiйцѣвъ они суть дуже правдомовнi, та передъ Слѣдчою Комiсiею они говорять звычайно чисту правду.

Попытъ на чорного, звычайного робôтника взроставъ стало въ прямôмъ вôдношеню до нашого великого промыслового поступу. Загально каждый есть того переконаня, що Американцѣ чорнои, простои роботы не думають пôднимати ся. Зô всѣхъ чужинцѣвъ-зарôбникôвъ нѣхто но есть до неи вôдповѣднѣйшiй, якъ Славяне. 80 пр. усѣхъ мущинъ Славянъ се простi робôтники, и майже 95 пр. приходить до Америки въ вѣцѣ, коли людска сила мае найбôльшу економiчну вартôсть.

Славяне не заповняють собою великаньскихъ робôтничихъ будинкôвъ въ нашихъ великихъ мѣстахъ, але старають ся поселити въ невеличкихъ дôмкахъ на провiнцiи, або въ передмѣстяхъ фабричныхъ мѣсточокъ та мѣстъ.

О Славянахъ звычайно думають, що они тяжкомыслячi и безъ енергiи та амбiцiи. Се не конче правда. Въ порôвнаню зъ Жидами, котрi провадять всяку торговлю въ Польщи и Галичинѣ, Поляки (въ торгвли та фiнансахъ) суть дѣтьми. Словаки въ порôвнаню зъ Мадярами суть дуже повôльнi, та треба памятати що Жиды въ бизнесѣ перевысшують иншi расы, не лишь славяньску, и, коли усѣ Мадяры вмѣютъ читати и писати, одна трета Словакôвъ есть неписьменною. Ся позôрна духова повôльнôсть и бракъ амбiцiи въ Славянахъ походить головно зъ браку просвѣты и тому, що Славяне були довгi лѣта пôдъ всѣлякими тиранами.

Тяжко зрозумѣти, якъ россiйскiй хлопъ посередъ истнуючихъ обставинахъ мôгъ розвинути таку прикмету якъ амбiцiю, и судити о енергiи та духовыхъ способностяхъ Славянъ можна ажь тогды, коли ихъ дѣти въ нашôмъ краю будуть мати нагоду показати, що американьскi школы и американьске окруженє зможе змѣнити повôльну апатiю невôльника въ енергiчну дѣяльнôсть вôльного чоловѣка.

Славяне працюють въ нашôмъ краю головно по промысловыхъ центрахъ, де не можуть розвинути анѣ амбiцiи, анѣ енергiи, анѣ духовыхъ способностей; они занимають позицiю, котрои имъ Американцѣ не завидують, и де они суть такъ само потрѣбнi до американьского поступу, якъ вугле та желѣзо, котрi они выкопують та оброблюють задля ужитку американьского механiка та промысловця.

Переклавъ П. Т.

Листъ изъ Старого краю

Бюра посередництва працѣ,

ухвалена черезъ галицкiй соймъ якъ разъ на тôй сесiи, коли рускi послы мусѣли опустити соймъ, цѣсарь уже санкцiонувавъ. Що то есть, той новый дарунокъ польскои шляхты та австрiйського цѣсаря для руского хлопа и зарôбника, про се писало ся вже неразъ, тому згадаемо лишь коротко, що на пôдставѣ санкцiонованого закона вся подача и попитъ на рôльныхъ робôтникôвъ буде въ рукахъ бюръ працѣ, заложеныхъ при повѣтовыхъ радахъ пôдъ доглядомъ Выдѣлу краевого. Означеного статута для тыхъ бюръ нема, тôльки загальнi рамки, якi кождаа рада повѣтова мае выповнити по свому. Треба ще й те згадати, ще заразъ по санкцiонованю шляхотська ґазета „Czas" написала, що потребу бюръ выкликали руськi страйки та зарôбкова емiґрацiя, отже бюра повиннi заняти ся тыми справами. Однымъ словомъ мимо протесту усего руского народу центральне правительство и цѣсарь не завагали ся вôддати хлопа въ таку економiчну неволю польскому дѣдичеви, що въ теперѣшныхъ часахъ вона рôвна майже панщинѣ.

Чи помогло?

Въ листѣ про „Нову панщину" въ 18 ч. „Свободы" говорено про выдане въ мартѣ с. р. розпорядженє намѣстництва въ справѣ спиненя зарôбковои емiґрацiи рускихъ хлопôвъ. Сей указъ наробивъ богато шуму. Найцѣкавѣйше те, що нѣде не оголошено його дословно, такъ якъ бы самъ намѣстникъ його встыдавъ ся. А потôмъ поконфiсковано за него опозицiйнi ґазеты. Колижь ставало щоразъ голоснѣйше, коли початого говорити про него на зборахъ, а далѣ въ парламентѣ, коли урядники, покликуючись на него, почали завертати всѣхъ емiґруючихъ, — тодѣ намѣстникъ бачивъ ся спонуканымъ выдати друге розпорядженє въ котрôмъ мѣжъ иньшимъ говорить:

„Въ цѣли усуненя якогонебудь непорозумѣня остерѣгаю п. старосту, що не може бути бесѣды про роблене якихсь трудностей робôтникамъ, якi мають заробокъ за границею, або якi, мимо осторогы передъ небезпекою, на яку наражують ся въ браку заключенои напередъ умовы, такы схотять удати ся на роботу за границею. Пригадую при тôмъ мои кôлькома наворотами даванi вказôвки, абы нероблено неоправданыхъ правными приписами перепонъ при выдаваню пашпортôвъ, якъ такожъ те порученє, въ котрôмъ я наказавъ нагляданя, щобы громадскiй зверхности не робили трудностей при выдаваню службовыхъ и робôтничихъ книжокъ".

Отсе розпорядженє оголошено вже въ урядовôй ґазетѣ. Свѣдчать воно, що тайне розпорядженє зъ марта с. р. мусѣло бути таки не зовсѣмъ невинне, коли потрѣбне було отсе розпорядженє, та що староства допускали ся рôжныхъ надужить супротивъ зарôбково-емiґрацiйного руху. Зрештою поможе воно мабуть не богато. Отъ, выдали його про людське око, а робити будеть ся такъ, якъ и доси. Адже въ Галичинѣ законы на те, абы урядъ ихъ переступавъ!...

Гуцульскiй „бунтъ" въ Косôвщинѣ

уже „притихъ", то значить, що шовiнiстичнi шляхотськi ґазеты не выдумують уже новыхъ брехень. Тутъ усѣ переконанi, що вся та робота выйшла зъ самого намѣстництва, котре хотѣло мати якусь причину до здавленя „Сѣчей". Ну, и теперь ей мае. Намѣстництво вôдкинуло вже однôй новôй „Сѣчи" статуты, а косôвскiй староста ѣздить по повѣтѣ вôдъ села до села и розвязуе одну „Сѣчь" за другою...

Хто панує надъ народомъ?

Въ послѣднихъ днях краевi и заграничнi ґазеты розтрубѣли сензацiйну вѣстку про шахрайства посла Валевского, члена „Кола польского" въ вѣденскôмъ парляментѣ, якiй посольського мандату уживавъ на те, абы якъ найбôльше набити свою кешеню. Той самъ Валевскiй мае богато грѣхôвъ на своѣй панскôй совѣсти. Маючи яко членъ впливового „Кола польского" великi впливы, робивъ усякi интересы, хочь не зовсѣмъ чеснi, а навѣть карыгôднi, абы лишь доставати якъ найбôльше грошей. Ажь нарештѣ поховзнула ся йому нога.

Ще въ 1901 р. заключивъ вôнъ у спôлцѣ зъ трьома иньшими контрактъ зô скарбомъ о вырубъ лѣсôвъ у Надвôрнянщинѣ. Контрактъ сей бувъ такiй, що Валевскiй мусѣвъ зъ горы знати, що держава не може його додержати, отже дѣлавъ у злôй вѣрѣ. Зъ тои справы мiнiстерство рôльництва выцофало ся дѣйстно зъ великими втратами, якi въ послѣднôй инстанцiи мусить покрыти народъ податками. Але Валевскiй не вдоволивъ ся оциганенемъ правительства, тôльки циганивъ далѣ. Свою часть въ тôмъ интересѣ вôдпродавъ гр. Вiсневскому, а рôвночасно ту саму уже продану часть хотѣвъ продати „Товариству для деревного промислу Людвика Поппера". Репрезентантъ того товариства посолъ Микола Василько заключивъ зъ нимъ навѣть передвступну умову, а коли выплило на верхъ, що Валевскiй хотѣвъ товариство оциганити, бо вже не мае що продавати, тодѣ дôставъ вôдъ товариства вôдчѣпного 60.000 коронъ. Але сего було йому за мало и вôнъ запозвавъ товариство о выплату дальшихъ 163.500 коронъ, мѣжъ котрыми находить ся и нагорода за те, що товариству за його впливами львôвська прокураторiя скарбу вôдписала 35.000 коронъ податку. Такъ то въ насъ, що зъ хлопа за податокъ вôдрутъ послѣдню сорочку, а рôжнымъ богачамъ дарують тысячѣ! Та торговельный трибуналъ у Вѣдни вôдкинувъ позовъ Валевского — изза того, що Валевскiй вô всѣмъ тôмъ интересѣ дѣлавъ у злôй вѣрѣ, а до того неморально, бо вызискувавъ тôй вплывъ, якiй мавъ яко посолъ и членъ „Кола польского".

Мимо такого выроку Валевскiй запозвавъ Поппера та його адвокатôвъ за обиду чести, сповнену ними въ вôдповѣда на його скаргу. Та тутъ выйшовъ ще гôрше. Одинъ зъ обжалованыхъ адвокатôвъ, дръ Емiль Фрiмаверъ, заявивъ на розправѣ, що переведе доказъ правды, що Валевскiй допустивъ ся рôжныхъ обманьствъ, надуживавъ свого мандату до всякихъ особистыхъ шахрайствъ, ошукавъ державу при заключеню контракту, оциганивъ редактора панськои ґазеты „Przegląd" на 10.000 коронъ (кепскiй часы, коли свои своихъ ошукують!) и загаломъ есть чоловѣкомъ, що надуживавъ свого становища до сповнюваня всякихъ лайдацтвъ.

Ту розправу вôдложено, абы адвокатъ подавъ свои доказы на письмѣ, але се справы не змѣне. Люде вже и такъ знають, що се за птиця — той панъ Валевскiй, — а навѣть „Коло польске", котре такъ радо покривае грѣхи своихъ членôвъ, мусѣло нимъ заняти ся.

Коли-бъ все те зробивъ звычайнiй чоловѣкъ, то уже давно нимъ занялась бы державна прокураторiя, а може й сидѣвъ бы вже въ кримiналѣ, але панамъ то тутъ усе вôльно!

Хтожь е той Валевскiй? Отже есть се польскiй шляхтичъ и посолъ зъ V. курiи выборчого округа Станиславôвъ, Товмачъ-Бучачъ-Рогатинъ-Пôдгайцѣ, „заступникъ и оборонецъ" пôвъ мiлiона народа, „выбраный" на посла завдяки шляхотському комiтетови для выборчихъ розбоѣвъ на приказъ ц. к. старостъ и пôдъ охороною жандармôвъ та войска противъ селянина Гурика!

Але Валевскiй, се не одиниця! Нѣ, зъ такихъ самыхъ складаеть ся цѣле „Коло польске" въ вѣденьскôмъ парляментѣ, зъ такихъ самыхъ складаеть ся майже цѣлый галицкiй польсько-шляхотськiй соймъ! Що членъ „Кола польского", то мусить мати нечистi руки, а при тôмъ майже всѣ вони повыбирани послами изъ IV. та V. курiи! Хто не знавъ бы Галичины, то готовъ подумати, що тутъ народъ живе у великôй згодѣ зъ панами, коли выбирае ихъ своими заступниками. Але всѣ тя, що перебули галицькi выборы знають дуже добре, яка то сила робить тихъ панôвъ хлопськими та робôтничими послами. А выдавши на выборы великi сумы, старають ся вони потôмъ при оборонѣ своихъ клясовыхъ интересôвъ и при ухвалюванѣ законôвъ накладаючихъ що-разъ моцнѣйшiи пута и що-разъ бôльшiй тягарѣ на народъ, — набити також и свою кишеню, вôдзискати сумы, выданi на выборы, и зъ того родять ся всякi Валевски и т. п. Не бажане загального добра и службы народови, а жажда панованя и легкои наживы горить у ихъ панськихъ серцяхъ и тому не лякають ся вони нѣякихъ способôвъ, абы тôльки вдержатись на верху.

А коли народъ почне будити ся, органiзувати ся и готовити ся до обороны передъ тыми непрошеными опѣкунами, тодѣ пускають вони въ рухъ усе можливе, абы тôльки закувати народню силу и спокôйно панувати. И тутъ маете причину такихъ злочинно-брехливыхъ крикôвъ, якъ пр. про „бунтъ" Гуцулôвъ!... А що одному чи другому посовгнеть ся нога, — що се мае до рѣчи? На мѣсце скомпромiтованого прийде другiй, не лѣпшiй, а може и гôршiй, тôльки осторожнѣйшiй, змѣнять ся особы, але не змѣнить ся система, не змѣнить ся змѣстъ теперѣшныхъ порядкôвъ, середъ якихъ такi рѣчи можливi. Змѣнити тi порядки мусить уже самъ народъ своею власною силою!...

Вѣденьскiй парляментъ

по безплôднôй сесiи, яку заняла обструкцiя, вôдложено вже на неозначеный часъ. Правительство буде собѣ теперь панувати абсолютно на пôдставѣ § 14., а парляментъ скличе хиба аж въ осени. Зрештою зъ того парляменту и такъ мало користи...

Руськi послы въ послѣднôй сесiи брали участь въ обструкцiи, а кромѣ того внесли бôльше число интерпеляцiй въ рôжныхъ справахъ.

Руська бiблiотека въ Америцѣ.

Коли вже розпорола ся торба зъ рôжными проектами въ вашôй „Свободѣ", то я позволю собѣ запроектувати, щобы американьскi Русины зглядно „Народный Дôмъ" постаравъ ся заложити въ Америцѣ публичну руську бiблiотеку. Зъ розвиткомъ американьскои Руси потреба такои бiблiотеки стае щоразъ бôльша. Чи хто зъ американьскихъ Русинôвъ хоче познакомити ся зъ нашою лiтературою чи вôддати ся науковымъ студiямъ про нашi справы, не зможе сего зробити безъ доброи бiблiотеки, въ котрôй були бы всѣ важнѣйшi руськi выданя, такъ старокраевi, якъ и американьскi. Се дѣло не такъ трудно зробити, а користь изъ того була бы велика!

18. мая 1904. М. Л.

Памятайте на „Рускiй Народ. Фондъ въ Америцѣ"!

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly published every Thursday at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16. 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати газету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименитыхъ дописей непринимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, было друковане въ „Свободѣ“ въ Четверь, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Торжественный походъ и посвячене прапорôвъ въ часѣ ювилейнои конвенціи Р. Н. Союза въ Шамокинъ.

Вже десять лѣтъ минуло, якъ маленькѣ братства зъ Шамокинъ и Мт. Кармелъ пôдъ проводомъ о. Констанкевича, пп. Гловы, Талпаша, Шаршоня и другихъ заложили Рускій Народный Союзъ. И такъ якъ мала слабосильна дитина пôдъ опѣкою родичѣвъ росте, набирае силъ и розуму, такъ само и Союзъ пôдъ опѣкою щирыхъ Русинôвъ и патріотôвъ за тыхъ десять лѣтъ выросъ въ члены и въ маетокъ. А силу „Союза“ и силу Русинôвъ бачили мы на торжественнôмъ походѣ на конвенціи въ Шамокинъ. Кождому хто видѣвъ ту параду росло серце, и кождый гордый бувъ зъ того, що вôнъ є Русиномъ, бо такого свята Русины въ Америцѣ еще не мали. Вже о годинѣ осьмôй въ понедѣлокъ 30. Мая рано зачали ся збирати коло церкви рускѣ братства, а о годинѣ пôвъ до девятои получили ся зъ американьскими товариствами и утворили величавый походъ. Цѣле мѣсто Шамокинъ заповнило всѣ улицѣ такъ, що не можна було перетиснути ся. На самôмъ передѣ ишла мѣйска поліція, а за нею поліція сторожи огневои. Дальше маширували ветераны зъ ишпаньскои вôйны зъ ґверами на раменахъ. На передѣ ѣхавъ ихъ старшина на кони, за нимъ прапорщикъ и банда. На даный знакъ зачала банда грати. Дальше ишло пять вôддѣлôвъ сторожи огневои. Всѣ були въ червоныхъ сорочкахъ, въ рукахъ мали цвѣты. Помежи вôддѣлами тягнули конѣ сикавки, такожь прикрашенѣ цвѣтами. За ними маширувавъ вôддѣлъ редменôвъ. Они представляли червоныхъ людей, котрѣ першѣ замешкували Америку. Кождый зъ нихъ тримавъ въ руцѣ отворений червоный парасоль. На чолѣ сего вôддѣлу ѣхавъ старшина, котрого называли „бѣлый орелъ“. Вôнъ сидѣвъ на бѣлôмъ кони — самъ бувъ въ бѣлôмъ убраню, на плечахъ мавъ крыла, а на головѣ шапочку зъ перъ. Теперь слѣдували Русины. Перше було братство Кирила и Методія, котре засновало Союзъ. На передѣ братства ѣхавъ на гарнôмъ кони п. Талпашъ. Ажь любо було дивити ся на него, такъ гарно выглядавъ якъ козакъ зъ запорожскои Сѣчи. Всѣ на него зглядали ся, а найбôльше подобавъ ся Анґлійцямъ. За п. Талпашомъ несли новый прапоръ Союза и два американьскѣ прапоры. За прапорами ишла руска банда. Друге було братство Тараса Шевченка. На передѣ ѣхавъ старшина п. Колодѣй на кони, за нимъ прапорщикъ. Трете ишло братство св. Петра и Павла зъ церковными хоругвами и бандою. Четверте братство св. Димитрія зъ бандою. Пяте братство св. Михаила. Всѣ тѣ братства були зъ Шамокинъ. За ними ишли три братства зъ прапорами и бандою зъ Мавнтъ Кармелъ, братство св. Петра и Павла, бр. св. Димитрія и бр. св. Володимира.

За братствами ѣхали въ каричахъ делеґаты. На кôнци походу ишли ветераны зъ цивільнои вôйны зъ палками а ихъ сыны зъ ґверами. Всѣхъ людей, що брали участь въ походѣ було якихъ 6000. Цѣлый походъ посувавъ ся поволи по найкрасшихъ улицяхъ мѣста, при величезнôмъ здвизѣ народа. И коли хто хотѣвъ видѣти цѣлый походъ, то мусѣвъ стояти пôвъ години на однôмъ мѣсци, заки всѣ братства перейшли попри него. И ще не замовкла одна банда, а ту вже надходить друга и трета и четверта. Всѣхъ бандъ було девять. Погода була прекрасна и парада цѣлковито удала ся, а Русины показали свѣтови свою силу, свою орґанізацію.

О десятôй годинѣ скôнчила ся парада, а всѣ братства удали ся до церкви, де вôдправлено торжественну службу божу при спѣвѣ мѣсцевыхъ и прибувшихъ на се торжество спѣвакôвъ та посвячено новый прапоръ Союза. За кумôвъ були всѣ делеґаты. При посвяченю прапорôвъ выголосивъ о. Струтиньскій гарну промову, загрѣвъ всѣхъ до едности и згоды, до братньои любови и до працѣ надъ добромъ Украины-Руси. На тôмъ закôнчено торжество.

Присутный.

Ювилейный концертъ на конвенціи въ Шамокинъ.

Ювилейный концертъ вôдбувъ ся по конвенціи въ четверъ дня 2-го юнія вечеромъ въ найбôльшôй шамокинскôй сали театральнôй. Щобы почути нашу пѣсню, прийшло на концертъ крôмъ Русинôвъ богато также Анґлійцѣвъ. На початку концерту выголосивъ Д-ръ Арданъ гарну промову по анґлійски. Вôнъ сказавъ, що нужда и неволя выгнала свободо-любный народъ рускій зô старого краю въ Америку и народъ нашъ працюючи тутъ, вчить ся и розвивае своѣ вродженѣ здôбности, користаючи зъ волѣ, яка тутъ пануе. Але позаякъ до Америки еміґрують лишь найбѣднѣйшѣ люде, то Американцѣ не знаючи рускои исторіи нѣ культуры судять пôсля рускихъ еміґрантôвъ весь рускій народъ. Тымчасомъ такій осудъ несправедливый. Русины се народъ що числить бôльше якъ 30 міліонôвъ душь, мае свою довголѣтну исторію и культуру. Щобы дати бодай слабе поняте Американьцямъ про одну галузь духовои творчости руского народа, члены Союза урядили зъ нагоды 10-лѣтнои рôчницѣ заснованя сего товариства отсей концертъ. По промовѣ Д-ра Ардана вôдспѣвали хоры пôдъ проводомъ о. Стефановича и п. Стеткевича различнѣ пѣснѣ. Въ хорѣ спѣвало 70 осôбъ. Крôмъ шамокиньскихъ спѣвакôвъ въ хорахъ брали участь найлѣпшѣ спѣваки зъ Скрентонъ, Олифанту, Джерси-Сити, Питсбурга, Йонкерсъ, Ню Йорку, Реймі и другихъ мѣсць. Не буду тутъ перечисляти всѣхъ точокъ програмы концерту. Всѣ они выпали добре, деякѣ навѣть дуже добре. Дуже гарною була примѣромъ „Молитва“, котру вôдспѣвавъ хоръ малыхъ дѣтей на чотыри голосы. Маленькѣ дѣти своими тоненькими голосочками молять Господа Бога, щобъ спасъ Русь-Украину. Ажь сльозы въ очахъ ставали на видъ тои дрôбноты, котра може и не була въ старôмъ краю а все таки тягне ѣѣ тамъ, де наша вôтчина, де Русь-Украина. Другою дуже гарною пѣснею, котру вôдспѣвавъ хоръ мѣшаный, була „Вулиця“. Кождый, хто почувъ ту пѣсню, пригадавъ собѣ старый край, кождому забило ся скорше серце, а думки кождого полинули въ село рôдне, на улицю, де пôдъ вербами, въ маеву чудову нôчь, парубки и дѣвчата разомъ веселять ся и спѣвають. А вже найкрасше грала на фортепянѣ дочка о. Констанкевича панна Галя Констанкевичъ. Дуже подобавъ ся всѣмъ спѣвъ панѣ Ґеланѣ и о. Стефановича а зъ хорôвъ мужескихъ „Ой пущу я кониченька“ и Сѣчиньского „Соколы, соколы“. На закôнчене вôдспѣвавъ хоръ „Ще не вмерла Украина“ а всѣ гостѣ пôднесли ся зъ мѣсць, щобы вôддати честь нашому народному имнови. Взагалѣ концертъ выйшовъ дуже гарно. Може спѣваки нашѣ не спѣвали такъ якъ въ краю спѣвають, але треба знати, що пробъ було лишь кôлька задля браку часу. Деклямаціи Ив. Котаньчика и А. Мурдзы также выпали добре.

Пѣснѣ нашѣ подобали ся всѣмъ а вже найбôльше Анґлійцямъ, котрѣ певно подумали собѣ, якій то славный мусить бути народъ, що такѣ гарнѣ пѣснѣ мае — якѣ тѣ Русины великѣ патріоты, коли такъ люблять свою вôтчину. По концертѣ вôдбувъ ся комерсъ, на котрôмъ було богато запрошеныхъ Анґлійцѣвъ. Они дуже хвалили Русинôвъ яко людей чесныхъ и великихъ патріотôвъ и казали, що коли всѣ Русины въ Америцѣ будуть такѣ якъ тѣ, котрыхъ они бачили, то надôйде часъ, що выберуть Русина президентомъ Сполученыхъ Державъ. Комерсъ протягнувъ ся пôзно въ нôчь. Всѣхъ делеґатôвъ и гостей щиро гостили шамокиньскѣ патріоты якъ п. Талпашъ, п. Шаршонь, п. Ґлова и другѣ. Вже по пôвночи всѣ вôдспѣвали насамперѣдъ „Не пора“ а потому „Многая лѣта“ шамокиньскимъ патріотамъ та розôйшли ся вдоволенѣ домôвъ. На кôнци скажу ще ось що: Такихъ патріотôвъ и такихъ богатыхъ людей, якъ шамокиньскѣ Русины нема въ цѣлôй Америцѣ. Всѣ ихъ поважають и цѣнять а то тому, що они не шукають чужихъ богôвъ, але вôдъ найдавнѣйшихъ часôвъ були и суть вѣрными сынами Руси-Украины. Честь имъ за се и слава. Кождый зъ делеґатôвъ, що за часъ свого побуту въ Шамокинъ пôзнавъ тамошныхъ Русинôвъ певно бажавъ собѣ, щобъ и на его плейзѣ такъ само всѣ Русины жили въ едности и згодѣ.

Мабуть не вôдъ рѣчи буде подати на симъ мѣсци также голосы американьскихъ часописей про концертъ „Союза“.

Ось що они пишуть: „Спѣволюбивѣ Русины закôнчили вчера засѣданя свого Народного Союза концертомъ въ G. A. R. оперовôй гали. Публика була численна, мѣжь нею декотрѣ найлѣпшѣ музыки мѣста, а всѣ они любовали ся рускою пѣснею и були очарованѣ нею. Руска музыка була вôдкритемъ для многихъ. Мае она глубину чутя перевысшаючу музыку многихъ другихъ народôвъ и мае въ собѣ якійсь сумъ та бажане, котрѣ вôддають природу сего свободолюбивого народа, що такъ довго боровъ ся за волю и зъ котрого многѣ прийшли до Америки, щобы зажити тутешнои свободы и стати найлѣпшими еѣ горожанами. Проґрама була переповнена народными пѣснями, котрѣ зôстали вôдданѣ въ артистичный спосôбъ“.

Друга часопись пише: „Концертъ загально дуже подобавъ ся кождому а тымъ хто бравъ въ нѣмъ участь треба поґратульовати за его выконане“.

Ще инша американьска часопись пише такъ: „Мѣжь публикою були першоряднѣ шамокиньскѣ артисты та критики а всѣ они выражали свое зачудоване та подивъ на видъ знаменитого руского музичного таланту. Точки проґрамы були дѣйстно труднѣ до выконаня, однакъ помимо сего ихъ выконане було поправне та вказувало на голосы незвычайнои якости и силы“.

Кромѣ сихъ загальныхъ увагъ американьскѣ часописи переходили въ своихъ справозданяхъ поодинокѣ точки проґрамы та пôдносили заслуги поодинокихъ осôбъ, якъ п. Г. Констанкевичъ за еѣ гру на фортепянѣ, солістокъ пп. В. Ґелы, А. Бачиньскои, и солістôвъ о. Стефановича, п. Костюка, М. Паздрѣя та Колодѣя. Не менче похвально выражались они про працю п. Стеткевича, котрый вывчивъ и дериґовавъ мѣшаными хорами. Для ужитку Американцѣвъ були зладженѣ проґрамы въ анґлійскôмъ языцѣ, котрѣ мѣстили такожь переклады поодинокихъ рускихъ пѣсень на анґлійску мову, що улегчувало Американцямъ слѣдити духа рускои пѣснѣ та выдати про неѣ свôй осудъ.

Спр.

Еще въ справѣ всеславяньского зъѣзду.

„St. Louis, Mo. 31 Мая, 1904.

Высокоповажанѣ панове и Всечеснѣ отцѣ духовнѣ зôбранѣ на Конвенціи Союза!

Якъ предсѣдатель скликуючого комітету на всеславяньскій и журналістичный зъѣздъ въ St. Louis., Mo., осмѣляю ся въ имени нашого всеславяньского товариства въ St. Louis пожелати вамъ щастя въ вашôй роботѣ для добра и щастя вашого милого намъ и дорогого украиньско-малоруского народа.

Дуже менѣ прикро, що въ запрошеню васъ на всеславяньскій зъѣздъ стала ся хиба чи безвинна помылка и непорозумѣне взглядомъ вашого дорогого намъ украиньско-малоруского народа. Маемо повну надѣю, що насъ оправдаете и що певно возьмете участь въ зъѣздѣ. Есьмо всѣ охотнѣ и всѣми силами причинимо ся до того, щобы ваше бажане и справедливе жадане були публично проголошенѣ а ваша народна индивідуальность була признана всѣми тутешными Славянами. Если всеславяньска идея мае бути зреалізована, то природно, що кождый славяньскій народъ мусить бути респектованый, отже и вашъ! Есть конечнымъ и дуже потрѣбнымъ, щобы Славяньство поставило ся на закладъ федераціи славяньскихъ народôвъ. Нехай буде кождому славяньскому народови дана свобода и справедливôсть. Злучѣмъ ся не оковами, але словомъ; не мечемъ и кровю, але любовю, просвѣтою та змаганями до высшихъ цѣлей. „Ad majora nati sumus!“ Мы зродженѣ до высшихъ цѣлей!

Ввиду сего, якъ предсѣдатель скликуючого комітету на всеславяньскій и журналістичный зъѣздъ въ St. Louis, Mo., именемъ тутешного всеславяньского товариства запрошую всѣхъ членôвъ вашого дорогого намъ украиньско-малоруского народа на всеславяньскій и журналістичный зъѣздъ и запевняю васъ, що на зъѣздѣ індивідуальность вашого сильного и особливо намъ Чехамъ вельми милого народа буде вповнѣ респектована.

Просивъ бымъ, щобы, сли се можливо, у вашôй поважанôй часописи „mutatis mutandis“ отсе письмо було опубликоване.

Зъ зичливымъ славяньскимъ поздоровленемъ вамъ зъ глубокимъ поважанемъ вôдданый

Гинекъ Досталъ,
предсѣдатель и редакторъ »Hlasu«, 1210 Emmett Str. St. Louis, Mo.“

Повысше письмо адресоване до Конвенціи Р. Н. Союза и всего руско-украиньского народа въ Америцѣ, наспѣло до Shamokin, Pa. доперва въ послѣдный день конвенціи дня 2-го Юнія пôдъ вечеръ, коли на порядку дневнôмъ було до полагодженя ще много формальныхъ рѣчей. Въ наслѣдокъ сего президія не могла взяти сего письма пôдъ розвагу, бо и такъ було вже пôзно и оставила сю справу до залагодженя новому урядови.

Не хочемо высказувати напередъ своихъ здогадôвъ про се въ якій способъ урядъ Союза залагодить сю справу, однакъ мусимо зазначити, що скликуючій комітетъ не давъ поки-що такои сатисфакціи тутешнымъ Украинцямъ, якои мы свого часу жадали. Вôнъ не розôславъ новыхъ запрошень (хотяй се не потягнуло бы великихъ коштôвъ) а лишь ограничивъ ся на выстосованю письма до насъ въ якôмъ оправдуе зроблену помылку. Ба, але бо про се письмо будемо лишь мы Русины знати а другѣ люде могутъ и дальше блудно думати, що 30 міліонôвъ Русинôвъ навѣть на свѣтѣ нема а суть лишь Москалѣ.

Бути може однакъ, що деяки Украинцѣ схочуть дивитись на се письмо якъ даюче повну сатисфакцію и тому вмѣсто высказувати нашъ власный осудъ, волѣлибысьмо почути голосъ другихъ въ сѣй справѣ.

Кромѣ сего заходить ще одно питане. Якъ звѣстно, мѣжь Русинами е партія котра голосить, що Русинôвъ–Украинцѣвъ на свѣтѣ нема, що Украину выдумали лишь Поляки и т. д. та що на свѣтѣ истнуе лишь одень рускій, значить москов-

скій народъ. Що зъ ними думає зробити зъѣздъ, если они на зъѣздъ являть ся? Кого они будуть заступати? Русинôвъ чейже нѣ, бо хочь зъ роду Русины, они заперечують истноване Украины-Руси, отже не могуть бути заступниками того народа, котрого самостôйне истноване заперечують.

Є ще и другі питаня, на котрі варта бы мати вôдповѣдь передъ зъѣздомъ, але наразѣ думаємъ добре буде, если повысшї питаня будуть обговорені и рѣшені. Неменче сподѣємось, що хвальный склікуючій комітетъ зволить переслати намъ всѣ вôдозвы та паперы дотичачі сего зъѣзду, зъ котрыхъ можна бы собѣ выробити докладнѣйше понятє про те чого зъѣздъ хоче и якъ думає свои бажаня, выконати, сповнити.

Допись.

Зъ Вест Трой, Н. Й.

Въ Трой, Н. Й. жіє много Русинôвъ вже вôдъ кільканяйцяти лѣтъ, ще вôдъ тогды, коли тутъ не було анѣ рускои церкви, анѣ рускихъ священикôвъ. Наконець постарали ся нашї люде о свою хочь малу церковь, а сего року на рôчномъ мітингу ухвалили, абы була своя руска школа. Новопринятый пѣвець церковный п. Иванъ Рончковскій охотно принявъ на себе той обовязокъ, лишь где учити? Вправдѣ есть галя церковна, але она въ Трою, а Когусъ и Вест-Трой подальше, бо майже годину ѣзды, а треба и то взяти пôдъ увагу, що зима тутъ остра, а дѣти малі.

Знайшовъ ся тутъ щирый чоловѣкъ п. Андрей Ксеничь, котрый вôдступивъ свою хату безплатно на школу. Єго добру волю похваливъ ще Всч. Отець Добротвôръ въ церкви, почѣмъ одного дня зôйшли ся интересованї и записали шѣснайцять дѣтей. Але понеже въ хатѣ було невыгôдно, бо за мала, тай не було лавокъ, то п. Теодоръ Вовкъ заявивъ, що вôдступає безплатно свою обширну галю на школу, поставъ ся о матеріялъ на лавки а п. Юстинъ Криницкій, хотяй дѣтей до школы не має, не щадивъ труду и зробивъ лавки не жадаючи заплаты. П. В. Узскій постаравъ ся знова о таблицю, тай при Божôй помочи учать ся нашї дѣти вôдъ 1-го Лютого 1904 руского языка и письма. Дѣти ходять до школы дуже радо вôдъ 4-ои до 6-ои пополудни, бо въ день учать ся въ школѣ англицкôй.

Вôдъ часу коли о. Улицкій зачавъ ходити учити религіи, помѣжъ дѣтьми запанувала велика радôсть.

За примѣромъ Вест Трою, може пôйдуть и South Troy та Cohoes, бо тамъ такожь суть дѣти до науки, а парохія одна.

Задоволенї родичѣ, що учать ся ихъ дѣти, всѣмъ добродѣямъ, що дали спосôбнôсть, абы дѣти взрастали въ науцѣ, складають щире Спаси-Богъ! и желають имъ прожити въ щастю на многі лѣта!

Михайло Кравець,
Гринь Войтовичъ,
Иванъ Минцкно,
Д. Мерена,
И. Рончковскій, дяко-учит.

Война на далекôмъ Сходѣ.

Трудности Росіи.

Росія може поставити 5 міліонôвъ воякôвъ, має постôйну армію числячу 1 міліонъ людей — а однакъ помимо того всего трудности еѣ въ борбѣ зъ взглядно малымъ Япономъ дуже великі. Фактомъ є, що Японцѣ мають больше воякôвъ на далекôмъ Всходѣ якъ Росія.

Минувшого Лютого було писано по часописяхъ, що Росія має въ Манджуріи 390.000 воякôвъ, та що Росія кождого мѣсяця може додати до сеи арміи 110 тысячь людей. Пôсля того рахунку Росія повинна бы мати доси на поли войны около 750.000 — мѣжь тимъ якъ она не має тамъ анѣ третины зъ того числа. Росія не може перевести кождого мѣсяця на поле битвы больше якъ 20.000 людей и то лишь въ такôмъ разѣ, еслибъ сибирійска желѣзниця не перевозила жадного другого тягару а лишь самыхъ воякôвъ. Російскі вôйска мусять живитись переважно припасами довожеными зъ европейскои Росіи. Щобы выживити лишь 300 тысячь людей и 100 тысячь коней то сибирійска желѣзниця мусѣлабъ достарчувати щоденно 1.600 тонъ поживы а сего она не годна зробити. И чимъ довше война потягнесь тимъ тяжше буде Росія транспортувати вôйско и довозити для него живнôсть тимъ больше, що неприятель старає ся часъ вôдъ часу нищити шины и черезъ се спиняє рухъ поѣздôвъ. Положенє Японцѣвъ далеко догôднѣйше. Поле борбы вôдъ нихъ недалеко. Они вже выслали понадъ 200.000 людей на поле битвы зъ всякими потрѣбными припасами и щоденно высылають въ дорогу по 1000 людей зъ рôжныхъ своихъ портôвъ. Ґенералъ Курокі має 140.000 людей пôдъ своєю командою а ґенералъ Оку 120.000. Кромѣ сего доносять, що въ Манджуріи сподѣють ся злыхъ жнивъ сего року, значить Росія кромѣ прокормленя воякôвъ мусѣлабъ кормити еще и тыхъ Москалѣвъ, котрі тамъ живуть та ґаздують. Єслибъ вôйна почалась бодай о оденъ рôкъ пôзнѣйше и Росія мала бы була часъ згромадити свое вôйско, довезти для него живнôсть та змôцнити свою фльоту, та еслибъ кромѣ сего жнива добре выпали, тогды певно положенє Росіи въ теперѣшнôй войнѣ булобъ далеко легче а такъ помимо сеи величезнои арміи и силы положенє еѣ дуже трудне та прикре.

* * *

Въ битвѣ пôдъ Наншанъ Японцѣ втратили 3500 людей та взяли понадъ 70 російскихъ арматъ. Росіяне лишили около 500 трупôвъ на побоєвищи.

Вся увага теперь звернена на Портъ Артуръ, котрого боронить около 30.000 Москалѣвъ. Є се дуже поважна сила а кромѣ сего портъ є дуже добре уфортифікований. Деякі знатоки кажуть, що Японцѣ будуть пробували брати Портъ Артуръ штурмомъ, але больша правдоподôбнôсть есть, що они будуть его облягати. Москалѣ надѣють ся, що Портъ Артуръ не пôддасть ся та уважають его за нездобуту твердиню.

Недалеко Фенґъ Ванґъ Ченґъ Японцѣ побили два тысячѣ козакôвъ.

Урядники и ґарнізонъ кореаньскій въ Пукъ-Чунъ утѣкъ зъ мѣста передъ 5000 козакôвъ, котрі несподѣвано напали. Взагалѣ козаки роблять часъ вôдъ часу напады на кореаньску територію сѣючи пострахъ мѣжъ тамошними жителями, въ наслѣдокъ чого Японцѣ змушенї вôдкомендирувати часть свого вôйска, щобы положити конець ихъ набѣгамъ.

До Вашинґтону, телеґрафують, що Японцѣ заняли Портъ Дальный. Передъ вôдходомъ Москалѣ понищили и попалили все, що моглобъ бути зъужиткованє черезъ Японцѣвъ.

Коло Ваґенфуцьо російскі Лансеры закололи цѣлу японьску скадрону своими списами.

Ґенералъ Курокі мавъ побити Москалѣвъ, коло Саімансе, въ наслѣдокъ чого ти уступають вôдъ Гаі Ченґъ.

Двайцять тысячь російского вôйска посуваєсь на полудне до пôвострова Ліао-Тунґъ.

До Риму доносять, що Японцѣ заняли внѣшнї форты коло Портъ Артура и поставили свои каноны на гору Кванґъ-Тунґъ звôдки могуть стрѣляти на твердиню.

Москалѣ телеґрафують безъ дротôвъ зъ Портъ Артура на хиньску територію и въ сей спосôбъ доносять про все, що ся у нихъ дѣє.

Японцѣ старали ся знова заблакувати Портъ Артуръ, але надармо. Втратили при тôмъ 2 торпедовцѣ и оденъ корабель.

Нѣмецкій полковникъ Ґедке телеграфує до берлиньскихъ часописей, що Японцѣ втратили въ битвѣ пôдъ Кинъ Чау 15.000 людей. Російскій, дописувачь телеграфує про ту саму битву, що она тревала вôдъ пятои рано до 8-ои годины вечеръ. Росіяне втратили 830 людей, однакъ мусѣли уступити и цофнути ся пôдъ напоромъ японьскихъ баґнетôвъ и гарматныхъ куль, котрі буквально порыли всю землю. Японьске вôйско числило 45.000 душь.

Куропаткинъ старає ся атакувати японьске вôйско зъ заду и черезъ се здержувати походъ ґенерала Курокі. Поменичь битвы мѣжь російскими а японьскими сторожами лучають ся майже кождого дня. Трегого сего мѣсяця вôдбулися двѣ такі битвы одна недалеко Ян-Тсі Антуръ, друга надъ рѣкою Колендзи на пôвночь вôдъ Такушанъ. Обѣ битвы тревали по кілька годинъ и полягло въ нихъ споре число людей по обохъ сторонахъ. Куропаткинъ каже, що его вôйска змусили Японцѣвъ уступити. Зъ Сеулъ телеґрафують, що ґенералъ Курокі чекає на пôдмогу и вôдпочиває, бо его люде и конѣ дуже помучені. Японцѣ кôнчать будовати военну желѣзницю мѣжь Сеулъ а Віо. Куропаткінъ перенѣсъ ся 40 миль близше на полудне, але головна армія російска все ще позôстає въ Ліао Янґъ.

Зъ Лондону телеґрафують, що мѣжь Чунхузами, котрі нападають російскі вôйска и роблять имъ немало клопоту находять ся такожь многі Японцѣ.

Важнѣйшї подѣї
зъ російско-японьскои вôйны по день 26. Мая:

Лютый 6. Японъ зôрвавъ дипломатичнї зносины.

Лютый 7. Японцѣ заняли Чемулпо въ Кореѣ и высадили свои вôйска.

Лютый 8—9. Нападъ японьскихъ торпедовцѣвъ на Портъ Артуръ; два російскі кораблѣ военні и 8 поменчихъ ушкодженї. Варягъ и Кореець затопленї въ Чемулпо. Американьскій міністеръ Гей высылає ноту до державъ въ справѣ вôйны.

Лютый 10. Вôйна формально выповѣджена.

Лютый 12. Транспортовый корабель Єнисей наѣхавъ на міну въ Портъ Артурѣ и затонувъ.

Лютый 14. Нападъ торпедовцѣвъ на Портъ Артуръ.

Лютый 21. Куропаткинъ назначеный комендантомъ вôйскъ на далекôмъ Сходѣ.

Лютый 24. Японцѣ старають ся заблакувати Портъ Артуръ черезъ затопленє транспортовыхъ кораблѣвъ, але безъ успѣху.

Лютый 26. Портъ Артуръ бомбардованый.

Лютый 27. Кореаньскі вôйска лучать ся зъ японьскими.

Марецъ 6. Владивостокъ бомбардованый.

Марецъ 10. Портъ Артуръ знова бомбардованый.

Марецъ 22. Портъ Артуръ бомбардованый по пятый разъ черезъ японьску фльоту.

Марецъ 27. Японцѣ старають ся замкнути вхôдъ до Порту Артура, але знова безъ успѣху.

Марецъ 28. Російскі вôйска побитї въ Кореѣ въ битвѣ пôдъ Чонґ-Ю.

Цвѣтень 4. Японьска передна сторожа доходить до рѣки Ялу не напотикаючи опору.

Цвѣтень 13. Адміралъ Макаровъ втопивъ ся. Єго корабель Петропавловскій затопленый; противъ торпедовецъ Безстрашный затопленый; панцирникъ Побѣда ушкодженый мíною.

Цвѣтень 14. Адміралъ Скрідловъ именованый на мѣсце Макарова.

Цвѣтень 26. Японьскі вôйска силою переходять рѣку Ялу.

Май 1. Російскі вôйска побитї пôдъ Кюліянъ-Ченґъ.

Май 3. Вхôдъ до Порту Артура заблакованый.

Май 5. Японьска армія высаджена въ Питсево, щобы облягати Портъ Артуръ.

Май 15. Японьскій панцирникъ Гатсусе и кружляки Йошино та Міяко затопленї.

Май 26. Японцѣ заняли гору Наншанъ.

Телеграмы.

Лондонъ, 6 Червня. Японьскій міністеръ доставъ вѣдомôсть зъ Токіо, що 4 Червня коло Портъ Артуръ вылетѣвъ въ воздухъ невеликій російскій корабель правдоподôбно наѣхавши на японьску міну.

Чі Фу, 6 Червня. Великій японьскій торговый корабель вылетѣвъ у воздухъ коло Талієнвану.

Петербургъ, 6 Чер. Сибірійска желѣзниця не въ силѣ довозити живности для російского вôйска на далекôмъ Сходѣ. Побудоване другого треку є конечне.

Токіо, 6 Червня. Тоґо и Ямамото зôстали именованї адміралами за свои подвиги коло Портъ Артура, шѣстьохъ другихъ комендантôвъ именовано ґенералами. Москалѣ спôймали коло острова Сахаліну японьскій скунеръ и взяли до неволѣ 63 людей. Японцѣ задумують заняти островъ Сахалінъ въ Юлю. Островъ сей належавъ давно до Япону. Наслѣдкомъ сего було бы выпущене на волю усѣхъ теперь тамъ пробуваючихъ политичныхъ арештантôвъ.

Римъ, 6 Червня. Японъ мобілізує, дальше дивізіи свого вôйска, котрі мають оперувати противъ Владивостока.

Петербургъ, 6 Чер. Царь выдавъ приказъ, щобъ першій, пятый и шестый корпусъ арміи вырушивъ на вôйну. Правдоподôбно мѣсяць мине заки тї 3 корпусы вырушать въ дорогу.

Ліао-Янґъ, 6 Червня. Телеґрафують, що въ Суботу досвѣта російска фльота выплинула зъ Портъ Артура и затопила чотыри японьскі кораблѣ, котрі не сподѣвали ся нападу. Вѣсть ся ще не стверджена.

СУМНІ рѣчи починають дѣяти ся въ Сполученыхъ Державахъ! Доходить вже навѣть до сего, що въ деякихъ краяхъ починає вôйско асистувати при выборахъ. Ось и сими днями мѣсцевї власти въ Денверъ, Коло. зажадали вôдъ ґубернатора, абы прислав вôйско для защиты горожанъ при выборахъ мѣскихъ урядникôвъ. Ґубернаторъ, розумѣє ся вволивъ волю „горожанъ" и сейчасъ прислалъ вôддѣлъ краєвои міліціи, котра, будьмъ-то, „має вправляти ся въ стрѣлянію до меты". — На жаль одначе тою метою можуть легко стати ся свобôднї выборцї нашои републики. Такого еще не було въ Спол. Державахъ.

— 7000 ЛЮДЕЙ ошуканыхъ. Покупили тикеты, щобы бачити борбу зъ биками, але анѣ борбы не бачили анѣ грошей не хотѣли имъ звернути. Тогды розлюченый народъ спаливъ и знищивъ забудоване въ котрôмъ мало вôдбутись представленє. Се дѣялось на виставѣ въ St. Louis.

ЄСЛИ на якôмъ плейсѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы есте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 3, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшї поясненя и припише потрѣбнї рѣчи.

Вже вышла

друга книжочка выдавництва им. Бончевского „Слово" п. з. „Америка". Книжочка ся обнимає 32 сторôнъ друку и мѣстить въ собѣ збôрку руско-американьскихъ вѣршѣвъ. Коштує 15 центôвъ.

Єли хочете бути сталымъ передплатникомъ мѣсячныхъ книжочокъ „Слово" то вытнѣть сю карточку, вложѣть ей до коверты зъ моніордеромъ на $1.50 и заплѣть до: Rev. St. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa.

Посылаю $1·50 яко пренумерату на просвѣтнї книжочки „Слово".

Имя и прозвище: ....

....

Докладный адресъ: ....

....

....

Адресы вызначнѣйшихъ рускихъ часописей въ старôмъ краю.

„Буковина" (3 разы тыждево) $4.00 на рôкъ, ул. Петровича ч. 2. Чернôвцѣ, Bukowina, Austria.

„Воля" (соціяліст. тыждневник) $1.00 на рôкъ, ул. Лiндого ч. 8. Львôвъ.

„Гайдамаки" (тыждневник) $2.00 на рôкъ, ул. Баторія ч. 24. Львôвъ.

„Дзвôнок" (для дѣтей, 2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, пл. Стрѣлецка ч. 6. Львôвъ, Galicia, Austria.

„Дїло" (дневник) $10.00 на рôкъ улиця Баторія ч. 24. Львôвъ.

„Комар" (гумористичн., два разы на мѣсяць) $2.00 на рôкъ, ул. Собѣщины ч. 8. Львôвъ.

„Лїт. Наук. Вістник" (разъ на мѣсяць) $4.50 на рôкъ, ул. Чарнецкого 26. Львôвъ.

„Новий Громадський Голос" (2 разы на мѣсяць) $1.00 на рôкъ, ул. Чарнецкого 26. Львôвъ.

„Поступ" (тыждневник) $1.50 на рôкъ, Коломыя, Народный Дôмъ I. пов., Galicia, Austria.

„Промінь" (2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, Вашкôвцѣ н. Ч. Bukowina, Austria.

„Руслан" (дневникъ) $8.00 на рôкъ, пл. Домбровского ч. 1. Львôвъ.

„Ruthenische Revue" (2 разы на мѣсяць) $1.50 на рôкъ, Gersthoferst, 32. Wien, Austria.

„Свобода" (тыждневникъ) $1.00 на рôкъ, ул. Баторія 24. Львôвъ.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧÔВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Йос. Кульчицкій BALTIMORE, M. D.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, MO.

И. Семаницкій...............Trauger, Pa.

Ник. Дембицкій......Mahanoy Plane, Pa.

К. Кобанъ.................Olyphant, Pa.

Ал. Сорока..................Plymouth, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Сенько....................Jessup, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій...........Ansonia, Conn.

Мих. Турковскій ....McKeesRocks, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другі̂ запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити ваші̂ дѣти за танші̂ грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете бôльше якъ деинде.

ОГОЛОШЕНЄ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запамятати, що грошѣ належачі̂ до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тôлько ті̂ моні ордеры и чеки выписані̂ на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касіера.

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючі̂ до „Союза“ а маючі̂ высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПÔВРÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ братства Успенія Пресв. Богород. въ Allegheny Pa., вôддѣлъ 56 Р. Н. Союза, вôдбуде ся дня 12 Юнія. Кождый членъ має ставити ся въ гали о годинѣ першôй по полудни. Котрый членъ не прийде на мітинґъ заплатить 50 центôвъ кары, а урядникъ $.1.00. Буде ся принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Рôвножь буде ся робити рахунки зъ пôвъ року и буде ся радити о дуже важныхъ справахъ. Кождый членъ має вырôвнати свôй довгъ, бо хто довженъ за три мѣсяцѣ а не заплатить, стратить право до запомоги и буде зъ братства вымазаный. Хто не належить до братства, нехай прийде а мы єго радо приймемо и буде забеспеченый, бо якъ самі̂ знаєте, що о нещасте не трудно.

Урядъ братства:
Петро Герляхъ, предсѣдат.,
Павло Ґера, касіеръ,
М. Турковскій, секретарь,
Box 237, McKees Rocks, Pa.

ПОВѢДОМЛЯЮ всѣхъ членôвъ нашого братства св. Андрея въ Бреславъ, Па., вôддѣлъ 30, що пôврôчный мітинґъ вôдбуде ся дня 26-го Юнія о 2-ôй годинѣ пополудни. На мітинґу буде прочитане справоздане касове за послѣдныхъ шѣсть мѣсяцѣвъ. Будемо также принимати новыхъ членôвъ до братства за $1.50 вступного а до Р. Н. Союза пôсля статутôвъ; будуть и другі̂ важні̂ справы до полагодженя. Тожь напоминаю всѣхъ Братôвъ, щобы ся появили на той мітинґъ и вырôвнали свôй довгъ; котрый членъ не появить безъ важнои на тое причины, заплатить кару 50 центôвъ; а котрый бы членъ появивъ ся въ пянôмъ станѣ и робивъ баламуту буде строго караный.

Панько Леньо, секретарь.

— ВÔДДѢЛЪ Р. Н. Союза ч. 78 въ Майнерсвилъ, Па. напоминає своихъ членôвъ, щобы ся посходили на слѣдуючі̂й мітинґъ, котрый вôдбуде ся дня 19-го Юнія 1904 въ церковнôй гали. Хто не прийде на мітинґъ зъ тихъ що не роблять, заплатить 50 центôвъ кары. Хто не бувъ на мітинґу 15-го Мая и теперь не прийде, того имя подамо до публичнои вѣдомости. Тихъ, котрі̂ мешкають по другихъ плейзахъ напоминає ся, щобы выплатили свôй довгъ, бо инакше будуть зъ братства вымазані̂.

Васко Крамарь, предсѣдат.,
Гр. Беньо, секретарь.

ПÔВРÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ бр. св. Йоана Хрестителя вôддѣлъ Союза 62. въ Monessen, Pa. вôдбуде ся 12 Юнія. На мітинґу будуть прочитані̂ доходы и розходы за послѣдныхъ 6 мѣсяцѣвъ. Въ мѣсяцю Юнію и Юлію приймемо новыхъ членôвъ безъ вступного. Члена Ал. Мачечка взываю, щобы на сей мітинґъ зголосивъ ся, бо инакше буде зъ братства вымазаный. — А. Горощакъ, предсѣд.

БРАТСТВО св. А. А. Петра и Павла вôддѣлъ 6. Р. Н. Союза въ Фредериктавнъ, Па. взывае своихъ братôвъ щобы зôйшли ся на пôврôчный мітинґъ дня 19 Юнія 1904. Буде ся прочитувати пôврôчный доходъ и розходъ. Кождый членъ має вырôвнати свôй довгъ. Мітинґъ вôдбуде ся о 1-ôй годинѣ пополудни въ домѣ брата Ив. Петриска.

В. Молнаръ, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ, що до братства св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa. буде принимати ся въ Червню — вступъ тôлько за 50 ц. Сли хочешь кождый Русине забезпечити ся на дальшу будучнôсть, то приходи и вписуй ся для добра свого.

Т. Каськôвъ, секретарь.

ПОВАЖАНІ̂ СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА! Всѣ непродані̂ календарѣ Союза просимо звернути до кôнця Червня 1904 Редакціи »Свободы«.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперéдъ.

ДЕ ЄСТЬ? Андрѣй Кушнѣръ зъ Одреховы, повѣту Сянôкъ, Галичина. Дванайцять лѣтъ тому выѣхавъ зъ краю полишаючи дома жѣнку и двохъ сынôвъ. Має лѣтъ 45. Два роки тому перебувавъ коло Ню-Йорку. Хто бы знавъ о нѣмъ нехай дасть знати єго сынови на адресу:

Stephen Kusznir,
Box 252
Hastings upon Hudson N. Y.

НОВОПРИБУВШІЙ РУСИНЪ, укôнчившій середну школу въ Галичинѣ, зъ чотыролѣтною службою урядовою, умѣючій добре по руски, польски и нѣмецки, пошукує занятя. Англійскій языкъ вывчить скоро. Кореспонденція пôдъ адресомъ: Stefan Simkow, 144 Essex St., Jersey City, N. J.

Вôдозва
до всѣхъ членôвъ 1 инспекторского дистрикту Сполученыхъ Углекопôвъ въ Америцѣ.

Поважані̂ Братя!

Звѣстно вамъ, що надôйшовъ часъ выбору новыхъ дистриктовыхъ урядникôвъ нашои юніи. Зъ помѣжъ Славянôвъ дôставъ номінацію на урядъ орґанізатора або члена Выдѣлу (member of the Board) п. Михаилъ Когутъ. Поручаемо его вамъ щобысьте при выборахъ вôддали на него свои голосы. Пана М. Когута знаєте. Вôнъ працювавъ въ корысть Юніи вôдъ самого еѣ заложеня, працювавъ также пôдчасъ послѣдного страйку и пояснявъ справу всѣмъ, хто того жадавъ вôдъ него. Вôнъ заслуживъ собѣ на тое, щобы его выбрати. Выборы будуть тревати ажь до 27-го Юнія. Тому дайте позôръ и голосуйте на него а если хто не умѣє читати и не годенъ знайти его имени на балотѣ, то нехай попросить собѣ якого доброго знакомого, щобы ему показавъ его имя и въ той способъ не давъ ся ошукати.

Зъ поважанемъ и поздоровленемъ для всѣхъ читателѣвъ „Свободы“ остаемо:
Андр. Якубовъ,
Стефанъ Калафутъ,
Андр. Франко,
урядники ч. 1137 Юніи Сполученыхъ Углекопôвъ въ Америцѣ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Червень.

9	Ч.	Терапонтъ
10	П.	Никита и Єлладій
11	С.	Теодосія Дѣва
12	Н.	Исаакій
13	П.	Єрмій и Єрмей
14	В.	Юстинъ
15	С.	Никифоръ

— ФОНЕТИКА въ россійской правописи. Недавно сему вôдбуло ся засѣдане правописнои комісіи выбраной за почином членôвъ петербурской Академіи Наукъ. Комісія ся рѣшила бôльшостію голосôвъ выкинути зъ россійского письма чотыри буквы а именно Ѣ, Θ, Ъ, І. Московска часопись „Новое Время“ надрукована въ сѣй справѣ статю згаданои комісіи, котру пôдписали особы, якихъ задля ихъ учености знає и почитає цѣлый свѣтъ. Только нашй твердяки не годні̂ якось порозумѣти, що усуненя кôлькохъ буквъ зъ правописи не є ворожнечею противъ мовы, народности або церкви, але крокомъ впередъ маючимъ на цѣли улегчити масамъ вывчене даной правописи. Цѣкава рѣчь, що они скажуть о московскихъ ученыхъ, що заводять фонетику у московской правописи?

— ГРОШѢ зароблені̂ рускими еміґрантами въ Америцѣ не йдуть марно, але приносять нашому народови чимъ разъ бôльше користей. Отъ и теперь доносять намъ, що въ селѣ Щавнôмъ, сяноцкого повѣта, Галичина, завязала ся спôлка зъ тамошныхъ господарѣвъ и закупила часть ґрунту зъ двôрского обшару, складаючого ся зъ лѣса, пасовиска, орного поля, луки и саду, а обнимаючого около 334 морґôвъ просторони, а також коршму и млынъ за суму 80.000 коронъ. Грошѣ ті̂ мають оні̂ выплачати въ протягу 4 рокôвъ. Жидôвъ до спôлки не принимають.

— ГАВРІИЛЪ Ґлезо зъ Елмайра Гайтсъ, Н. Й. утопивъ ся 10 цвѣтня въ рѣцѣ Нютовнъ. Згаданого дня бувъ вôнъ зъ однымъ товаришемъ въ Елмайрѣ и здаеся пôдпили собѣ трохи. Спôзнивши потягъ пустились йти домôвъ трекою. Коли переходили мôстъ недалеко улицѣ Вотеръ, Ґлезо упавъ въ потôкъ и утопивъ ся. Єго тѣло найдено доперва при кôнци минувшого мѣсяця въ рѣцѣ Шемонґъ недалеко Велсбурґа де и похоронено его. Походивъ зъ Зибиньска, пов. Лѣско, въ Галичинѣ, мавъ около 30 лѣтъ. Полишивъ въ краю жену и двоє дѣтей.

— РОСІЙСКІ̂ часописи пригадали собѣ теперь, що нынѣшну вôйну зъ Япономъ вѣщувавъ тому близько сто лѣтъ російскій віцеадміралъ Ґоловнінъ. Именно въ 1817 р. выдавъ вôнъ двотомову книжку п. з. „Моя неволя въ Японѣ“. До сеи неволѣ дôставъ ся вôнъ ось якъ. Въ 1792 р. російске правительство звелѣло поручникови маринарки, Хвостови звѣдати на маломъ военнôмъ корабли островцѣ довкола Камчатки, щобы розглянутись, котрі̂ изъ нихъ могла-бъ Росія собѣ привластити. Хвостовъ оглядавъ островы и при нагодѣ справивъ ся чисто по варварски, бо ограбивъ одну японьску оселю, спаливъ еѣ, а мешканцѣвъ вырѣзавъ.

Кôльканайцять лѣтъ пôзнѣйше російске правительство, не знаючи о тôмъ, выслало віцеадмірала Ґоловніна на военнôмъ корабли до Япону, щобы заключивъ зъ нимъ торговельный договôръ. Японцѣ приняли Ґоловніна вôдразу нерадо, а коли вôнъ выйшовъ зъ цѣлою залогою на сушу, увязнили его разомъ зъ другими, бо гадали, що се той самъ Хвостовъ, котрый спаливъ ихъ оселю. Такъ передержали его цѣлй два роки, але неволя тота, якъ писавъ вôдтакъ Ґоловнінъ, въ згаданôй книжцѣ, записалась въ его тямцѣ найкрасшими споминами. Живъ властиво на свободѣ окруженый найбôльшою выгодою и вѣчливостію изъ стороны японьскои, робивъ, що хотѣвъ, лише не вôльно було ему опустити границь Япону. Ажь по двохъ рокахъ японьскій власти пересвѣдчили ся якось, що вôнъ не Хвостовъ, и позволили ему вôдъѣхати на тôмъ самôмъ корабли домôвъ, надѣливши его на незабудь всѣлякими дарунками.

Не дивота, що Ґоловнінъ въ описѣ сеи „неволѣ“ высказавъ ся про Японъ та его населене дуже симпатично. Але нынѣ найцѣкавѣйшимъ зъ тои книжки являє ся отсей уступъ: „Є се народъ, котрый зачудуе цѣлый свѣтъ. Треба лише искры, а спалахне ґенѣй того народа. Японъ подôбный теперь до Росіи за часôвъ передъ Петромъ І. Треба ему лише геніяльного володѣтеля або просто якогось потрясеня, щобы чесноты сего народа выдали чудный овочь. Богато думавъ я надъ тымъ пôдчасъ моеи неволѣ и хотяй подивлявъ Японцѣвъ, то однакъ журивъ ся гадкою, що колись будемо въ нихъ мати дуже небезпечного противника. Сибѣръ мусить мати выхôдъ на океанъ, а Японцѣ не дадуть намъ его. Ледви присунемо ся до океану, вони певно выдадуть намъ вôйну. Кажу „вôйну“, а маю на думцѣ рядъ военъ. Нема на свѣтѣ морякôвъ лѣпшихъ вôдъ Японцѣвъ, нѣхто бôльше вôдъ нихъ не легковажить житемъ, коли за его цѣну можуть зробити щось доброго для своеи вôтчины. Вони способні̂ до найбôльшого геройства. Виджу напередъ, що будуть мати знамениту фльоту, а побоююсь, щобы еи доброты не выпробовали на насъ. Раджу Росіи не легковажити ихъ, але спѣшити ся зъ занятемъ берегôвъ океану, бо за кôлькадесять лѣтъ буде вже за пôзно.“ Треба признати, що той Ґоловнінъ бувъ мудрый чоловѣкъ и не злый пророкъ.

Наука - се сила.

„Свобода“ роздасть зовсѣмъ безплатно 12 курсôвъ Мѣжнародныхъ Кореспонденційныхъ Школъ, тымъ 12 дѣтямъ, дѣвчатамъ або хлопцямъ, котрі̂ до дня 1-го Септембра 1904 зберуть найбôльшу суму грошей на Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ.

Курсы ті̂ суть слѣдуючі̂:

1. Курсъ стеноґрафічный обнимаючій: спеловане, краснопись, граматику, інтерпункцію, писане листôвъ и стеноґрафію.
2. Курсъ книговодства (bookkeeping), складаючій ся зъ науки аритметики, краснописи, поединчого и подвôйного книговодства, отвираня, замыканя и змѣны гандлевыхъ книжокъ та модерныхъ офисовыхъ методôвъ.
3. Курсъ стеноґрафічный.
4. Курсъ подвôйного книговодства.
5. Курсъ низшои и высшои аритметики.
6. Курсъ низшои аритметики.
7. Курсъ спеловання.
8. Курсъ краснописи.
9. Курсъ композиціи и реторики.
10. Курсъ граматики.
11. Курсъ писаня листôвъ.
12. Курсъ історіи Сполученыхъ Державъ.

Ті̂ курсы, котрі̂ коштують разомъ кôлькасотъ доларôвъ, роздасть „Свобода“ 12 рускимъ дѣтямъ зовсѣмъ безплатно, яко нагороду за ихъ патріотизмъ.

Всѣ курсы суть въ анґлійскôмъ языцѣ.

Убѣгати ся о тую нагороду могуть дѣвчата и хлопцѣ зô Сполученыхъ Державъ и Канады, бо Мѣжнародні̂ Кореспонденційні̂ Школы мають ученикôвъ по цѣлôмъ свѣтѣ и учать при помочи кореспонденціи, значить кождый може въ ихъ школѣ учитись сидячи таки у себе дома, безъ взгляду на се де мешкає. Може учитись не перериваючи своеи роботы, учитись такъ скоро якъ ему часъ на се позваляє.

Збирати грошѣ на Р. Нар. Фондъ могуть дѣти не лишь самі̂, але также черезъ своихъ приятелѣвъ и знакомыхъ. Одначе всѣ грошѣ зôбрані̂ въ першій чи другій способъ — повинна лишь сама дитина вôдсилати, щобы можна знати на чій рахунокъ ті̂ грошѣ записовати.

Всѣ зôбрані̂ грошѣ пôдуть до касы Руского Народного Фонду въ Америцѣ. Грошѣ треба высилати зô спискомъ жертводателѣвъ и именемъ того хто ихъ посилає не до „Свободы“ а просто на адресу Narodnyj Fond, Box 108, Jersey City, N. J., а на чекахъ та моніордерахъ выписовати имя John Glowa, treasurer.

Грошѣ посилайте сейчасъ, коли ихъ зберете. Всѣ грошѣ, які̂ пришлете до дня першого Септембра будуть разомъ зсумовані̂ а надгороды дôстануть ті̂ дѣти, котрі̂ прислали найбôльшу суму грошей черезъ ті̂ 3 мѣсяцѣ.

До працѣ, дѣти, до працѣ! Збирайте самі̂ и просѣть другихъ, хочьбы и старшихъ, щобы збирали на ваше имя грошѣ на Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ. Збирайте при кождôй нагодѣ нехай, и одна хвилька марно не пропаде а такъ не тôлько зробите добре дѣло, але и заслужите собѣ славу та поможете собѣ самимъ и другимъ дôйти до науки, до просвѣты.

Всячина.

ДЕСЯТЬ ЗАПОВѢДЕЙ ПРОТИ СУХОТЪ.

Вѣденьске „Товариство для поборюваня сухôтъ“ оголошуе отсй перестороги и вказôвки для хорыхъ на сухоты и для ихъ окруженя, якй треба конче заховувати, коли хто не хоче погôршувати долѣ хорого або й причиняти ся, щобъ та страшна хороба захоплювала ще й новй жертвы: 1. Пльоване. Дома не треба нѣколи плювати на пôдлогу але въ сплювачку, наповнену водою. На улици плювати въ хустку. Сплювачку треба що дня выпорожнити, обляти окропомъ, а вôдтакъ наповнити свѣжою водою. 2. Бѣле. Хустку зъ харкотинемъ вкидати до посудины зъ водою и сейчасъ вываритн. Бѣле зъ тѣла и постелѣ хорого завивати въ мокре простирало и ховати особно. 3. Замѣтане. Не замѣтати сухо. Порохъ може мати въ собѣ туберкулѣчнй бакцилѣ. Пôдлогу треба кропити водою, щѣтку обвивати мокрою стиркою, яку по вытертю пôдлоги треба выварити кождого дня. 4. Провѣтрюване. Якъ найбôльше провѣтрювати хату. Въ зимѣ и въ ночи вôконъ не примыкати, полишаючи дрôбнй шпары. Хорого треба добре вкривати. 5. Пожива повинна бути обильна, мѣшана (ярина, мучнй стравы, хлѣбъ, масло, сыръ молоко). Не богато ѣсти на разъ. 6. Алькоголь. Надуживане алькоголю(вина, пива, горѣвки, коняку, руму) е шкôдливе. Тй що пють, мають найбôльшу склôнность до сухôтъ. 7. Молоко питы лишь переварене. 8. Обмиване. Кождои днины вытирати цѣле тѣло ручникомъ вогкимъ, а вôдтакъ сухимъ. Полокати уста и зубы. Передъ ѣдою мити руки. Часто купати ся. 9. Поцѣлуи. Не вôльно цѣлувати дѣтий въ уста 10. Сухôтники повиннй спати окремо, а якъ можь то й самй въ комнатѣ.

ДОБРОБИТЪ ДУХОБОРÔВЪ.

Професоръ Джеймсъ Мейворъ зъ Торонто, котрый звиджувавъ кольонiи Духоборôвъ, подае о нихъ досить цѣкавй вѣсти:

„Проводиръ Духоборôвъ Петро Веригiнъ — е дуже дѣяльнымъ чоловѣкомъ. За 18 мѣсяцѣвъ свого бутя мѣжь Духоборами вôнъ усунувъ безпорядки якй були мѣжь ними, и мудрою своею методою примѣрно усѣхъ з'органiзувавъ.

„Минувшого року з'орали кôлька тысячь акрôвъ землѣ, котра сего року буде засѣяна. Закупили найлѣпшу худобу рогову и конѣ и выдали на господарскй знаряды га машины $60,000. Вôсѣмъ инджаѣвъ вправляе въ рухъ безъ перервы млыньске камѣне, пили та олѣйнѣ.

Веригiнъ робить пропозицiю, щобъ побудовати малу желѣзну дорогу, котрабъ лучила ихъ села. Також думають попровадити дрôтъ телефонiчный- черезъ усѣ села. — Головнымъ продуктомъ мае бути ленъ зъ котрого уже выробляють дуже краснй полотна и вытискають олѣй. Минувшого року придбали они до своеи спôльнои касы $111.000.

„Всѣ товары якихъ имъ потрѣбно спроваджують зъ головнихъ маґазинôвъ черезъ що дôстають усьо по дуже низькôй цѣнѣ. Ихъ цѣла робуча сила складае ся зъ 2.000 людей. Одна половина иде на заробки а друга лишаесь въ дома и працюе на своѣй землѣ.

„Роздѣлъ працѣ. Робота зачинае ся у нихъ о 5. годинѣ рано а кôнчить ся о 8. вечеромъ, а робôтники дѣлять ся на два вôддѣлы. О 5. год. рано идуть до роботы тй що працюють кôньми и роблять до 10. передъ полуднемъ по чôмъ 5 годинъ спочивають: вôдъ 10. до 3. працюють якъ у насъ кажуть — пѣшаки, а вôдъ 3—8, по 5-годиннôмъ вôдпочинку знову працюють робôтники кôннй.

„По пару лѣтахъ — говорить проф. Мейворъ — Духоборы будуть найпродуктивнѣйшимъ народомъ на Заходѣ“.

Ось що може розумна спôлкова господарка.

ЗЪ ЧОГО ПЕЧУТЬ ЛЮДЕ ХЛѢБЪ?

Въ пôвнôчной части Европы, де черезъ бôльше якъ половину року е зима и нашй збôжа не удають ся, печуть народы хлѣбъ зъ вôвсянои кашѣ и коры зъ ялиць та смерекъ. Въ краяхъ, де майже цѣлый рôкъ тревае зима, додають до хлѣба моху, якій вышукують зъ пôдъ снѣгу по горахъ и скалахъ. Въ пôвнôчнôй Азiи знову печуть хлѣбъ изъ самои гречки, або додають до гречанои муки коры зъ березы та ялиць. Въ полуднѣшныхъ краяхъ Европы уживають до печеня хлѣба каштанôвъ, котрй мелють на муку. Въ Персiи печуть хлѣбъ зъ рижовои муки и додають до того ще й молока. Тамъ и печѣ не такй якъ у насъ. Тамъ выкопують въ землѣ великй ямы и вымуровують ихъ. Въ тыхъ ямахъ кладуть великій огонь такъ що муръ стае червоно горячимъ. Тодѣ облѣпляють тоненько тѣстомъ горячй стѣны печи, а тѣсто спечене вже въ кôлькохъ мiнутахъ. Персiйскій хлѣбъ мае бути дуже смачный и поживный. Въ Єгиптѣ й Арабiи печуть хлѣбъ изъ проса зъ додаткомъ сушенои и змеленои саранчѣ, а въ Японiи та Китаю зъ рижу.

ЯПАНЬСКИ ПОСЛОВИЦѢ.

— Пôдчасъ мира тямуй о вôйнѣ.

— Хто бѣднѣе — дурѣе.

— Лѣпше бути дзюбомъ когута, чимъ хвостомъ вола.

— Жаба, котра сидить въ колодязи, не знае океану.

— Питатись — соромъ хвилевый; не знати — встыдъ на цѣле жите.

— Хто не пôде до леговища тигра, не зловить тигрятка.

— Пôдъ морскою лѣхтарнею буває пôтьма.

— Серце женщины мѣряе ся грôшми.

— И стѣны мають вуха, а камѣне языкъ.

— Дорогій камѣнь сiяе ажь по вышлѣфованю.

СМѢШНЕ.

НЕЗВЫЧАЙНА МОНЕТА.

— А щожь, Иване — пытае господарь наймита — ходивъ ты до Гаврила по тотй грошѣ?

— Ходивъ.

— А давъ тобѣ?

— Давъ!

— Ну, прецѣнь разъ его совѣсть рушила. Вже три роки, якъ позычивъ и тяжко было выдерти. Ажь теперь.... Ну давай!

— Коли не смѣю.

— А що-жь вôнъ тобѣ давъ?

— Два разы въ лице и разъ въ потилицю!..

ВЪ СУДѢ.

Оборонець: „Се правда, що мôй клiентъ назвавъ сего пана свинею, але я думаю, що въ виду такъ великои дорожнѣ свинячого мяса, яка теперь е, се не така велика обида.“

ДОКАЗЪ ЛЮБОВИ.

Жена выкидае своему мужеви бракъ любови.

Мужь: Моя ты любко! Я тебе такъ люблю, що зъ любови пôднѣсъ бымъ тебе до самого неба, коли бымъ лише знавъ, що звôдтамъ вже бôльше не вернешь.“

НАВЕРНЕНЫЙ МУЖИКЪ.

На однôмъ зôбраню говоривъ одеңъ славный бесѣдникъ противъ алькоголю. – Бесѣдникъ скôнчивъ, а въ тôмъ встае мужикъ и такъ вôдзивае ся: „Мои панове! Вôнъ мае слушнôсть; мы маемо свою горѣвочку и добре пивце — такъ до чого намъ потреба того дрантивого алькоголю?“

НА ИСПИТѢ.

Професоръ: „Припустѣмъ, твôй стрый позичае 1000 долярôвъ и обѣцюе, що кождого року буде вôддавати по 100 долярôвъ; скôлько буде вôнъ ще довжный по трохъ рокахъ?“

Ученикъ: „Точно, ще 1000 долярôвъ.“

Професоръ: „Алежь ты не знаешь найпростѣйшихъ васадъ математики.“

Ученикъ: „Се можливо, але я знаю добре мого стрика.“

МѢЖЬ КУМАМИ.

Вернула кума зъ гостины, а друга кума пытаесь еѣ: „Ну, кумцю, и якажь тамъ була гостина?“

Перша кума: „Ґостина була добра... було що ѣсти и пити; одного лише не було — не було принуки.“

* * *

Жандармъ веде скованого (за руки) волоцюгу; по дорозѣ волоцюга рушаесь и и обертаесь на всѣ стороны.

„Що тобѣ е?“ — пытае жандармъ.

„Пане жандармъ, пане жандаръ, забiйте менѣ блоху, бо ми дуже кусае за плечима...“

Докторъ Микола Арданъ

отворивъ офисъ въ Вiлiямсъ Бiлдiнґъ, рôгъ ул. Лiнденъ и Вашинґтонъ евеню

— Напротивъ Почты —

Скрентонъ, Па.

Новый телефонъ 1631.

Календарь Р. Н. Союза на рôкъ 1904.

се така книжка, котру не лишь кождый членъ Союза, але кождый америк'аньскій Русинъ повиненъ мати.

Въ Календари Союза кромѣ многихъ пожиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей знайдете такожь 20 прекрасныхъ образкôвъ.

Цѣна лишь 25 центôвъ.

Календарѣвъ безъ грошей не высилаемъ.

КНИЖКИ

Американьскій шляхтичь	15
Бланкеты на метрики	2
Весела книжочка въ образками	30
Де що про звѣрята	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторiи россiйскои православнои мiсiи въ Америцѣ.	10
Дорога до свѣдомости	10
Зубъ за зубъ	10
Загадки и образки	10
Журавлѣ	15
Календарь „Союза“ (1904)	25
Казка про жида	10
Конституцiя Сполуч. Державъ	10
Книжка для опѣкунôвъ хорыхъ.	1.00
Книжочка колекторска	7
Марiя	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православiя	10
Псалтирь	100
Покуса	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Руско-англiйскій Словарець (передрукъ зъ Англ.-руск. Провôдн.	20
Руско-англiйскій Провôдникъ	50
Смерть	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:

SVOBODA,

Box 353, Scranton, Pa.

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Фармы! Фармы!

Остогидло вамъ въ майнахъ и фабрикахъ робити? Хочете мати свободу и забезпечену будучнôсть? Коли такъ, то купѣть собѣ фарму у Вирджiнiи, де вже много Русинôвъ, Словакôвъ и прочихъ Славянъ поселилось.

Є тамъ добра земля, на котрôй все родить ся, що посадите або посѣете. Здоровый воздухъ, здорова вода, легка зима и не горяче лѣто. Маемо фармы у Вестъ Вирджiнiи, Мерилендѣ, Минесотѣ, Каролайнѣ, Висконзiнъ и Пенсилвенiи. Продаемо ихъ вôдъ 5 до 15 долярôвъ за акеръ. Добрй услôвя для всѣхъ, хто хоче купити.

Пишѣть на адресу:

John Jelinek,

1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Вылѣченый зъ 10-лѣтнои задавненои пропуклины.

Дж. Е. Ивенсъ, тяжко працюючій коваль въ фабрикахъ пороху въ Wapwallopen, Pa. розказуе историю, котра зацѣкавить многихъ.

„Саме въ цвѣтни минуло 4 роки, якъ я зголосивъ ся до дра О'Мали для лѣченя подвôйнои пропуклины. Мôй станъ бувъ грôзный, а займати ся працею приходило менѣ дуже тяжко. Лѣкарѣ, коли мене оглянули, говорили, що се глупе думати собѣ будьто-бы пропуклина дала ся вылѣчити безъ ножа и операцiи (противъ чого я сильно протестувавъ, предвиджуючи небезпеку и лякаючись наслѣдкôвъ). Ажь по прочитаню оповѣстки въ однôй часописи про вылѣчене пропуклины черезъ д-ра О'Малия, пôшовъ я порадити ся до его канцелярiи. Вôнъ увѣрявъ, що може мене вылѣчити, та я недовѣрявъ. Теперь одначе не маю слôвъ высказати свою дяку. Можу смѣло сказати кождому, що я зовсѣмъ здоровый, а вылѣчили мене безъ ножа и операцiи. Не ношу паскôвъ за послѣднй 4 роки и роблю все ажь мило. Дякую за се Богу и д-ру О'Мали. Почуваю ся до милого обовязку подати се все до публичнои вѣдомости, щобы тымъ, котрй нездужають теперь, дати помôчну раду“.

Джанъ Ивенсъ, Wapwallopen, Pa.

Пôдвязки нѣколи не вылѣчать килы.

Кождый мущина, женщина и дитя можуть бути вылѣченй зъ пропуклины безъ болю и перепонъ въ праци моею хемiчно-електричною методою.

Я є одинокій специялiстъ, що можу заручити недужому, що его вылѣчу, а хоч недуга була иногдѣ сильно задавнена, я вылѣчивъ кождого. Народъ подивляе мое вышколене въ лѣченю и мае велике довѣре до мене.

Порады удѣляю безплатно. Хто не въ силѣ заплатити за лѣчене наразъ, я радо зажду. Мои цѣны низькй.

Дръ О'Мали

Головный офiсъ, де бесѣдуе ся славяньскою бесѣдою е на

158 S. Washington Str. у Wilkes-Barre, Pa.

Фiлiяльный офiсъ (де вправнй лѣкарѣ лѣчать недужихъ моимъ чудеснымъ Хемiчно - Електричнымъ способомъ):

Scranton, Pa., 134 Washington Ave.

По иллюстрований книжочки о лѣченю пропуклины пишѣть до Wilkes-Barre, Pa. Шлемо ихъ даромъ.

— Хочете правовати ся, выставити кому повномочiе, купити або продати маетокъ, дôстати сплатокъ, сколектовати грошѣ вôдъ 'довжникôвъ або увôльнити ся вôдъ войсковои екзецирки пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ всьо зробить якъ найлѣпше и скоро.

МАЕШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ в т. д. За роботу ґварантуе.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛIЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.

P. O. Box 372.

Его офiсъ въ Scranton, Pa. е на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣзджае тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочiя. ㅤ04

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекурацiйнои компанiи.

Колектуетакожь грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

Янъ Фишеръ

Новый Банково-Шифкартовый Дôмъ

отвореный кождого дня вôдъ 7-ои рано до 9-ои вечеромъ пôдъ

ч. 713 Front St., Catasaqua, Pa.

Засылае, купуе и продае старокраевй грошѣ.

Приймае грошѣ до перехованя и звертае ихъ кождого часу.

Шифкарты продае до всѣхъ портôвъ Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerp и на Анґлiю за ту саму цѣну що и компанiя.

Продае всѣлякй молитвеннй и забавнй книжки.

Провадить чисто славяньскій, христiяньскій бизнесъ. Вôдвѣдайте его.

Вôнъ е такожь Notary Public — потверджае и выробляе всякй старокраевй контракты скоро и безпечно. ㅤ05

T. TALPASZ

ТЕОДОЗIЙ ТАЛПАШЬ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —

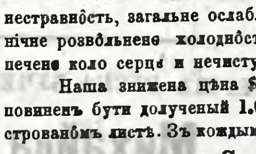
ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246 Pearl Str.

Shamokin, Pa.

Недалеко руской плебанiи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Гиґiенiчный Електричный Поясъ!

Поручованый лѣкарями, 5000 свѣдоцтвъ, 5000 сталыхъ вылѣчень, понадъ 5,750 000 теперь въ ужитю.

Лѣчить сейчасъ: Руматизмъ, невральґiю, бôль головы, епiлептичнй корчѣ, хоробы почокъ и селезѣнки нестравнôсть, загальне ослаблене, слабости жѣночй, утрату мужескои силы, хронiчне розвôльнене холоднôсть нôгъ, безсонницю бôль крижей, чуте змученя, печене коло серця и нечисту кровь. Лѣчить зарôвно мущинъ и жѣнки.

Наша знижена цѣна $1.00 дае всѣмъ можнôсть его набути. До замовленя повиненъ бути долученый 1.00 доляръ почтовымъ переказомъ або въ реджiстрованôмъ листѣ. Зъ кождымъ поясомъ посилаемъ вказôвки въ московской мовѣ.

C. F. ZARUBA & CO.

L 100 309 N. 4th St. Dep. Sv. Clarksburg, W. Va.

СВѢТОВА ВЫСТАВА ВЪ ST. LOUIS

Кождый, хто зъ Братôвъ -Русинôвъ приѣде звидѣти славну свѣтову выставу въ St. Louis, Mo. нехай не пожалуе зайти до

первородного руского салону АЛЕКС. ВАЛЕВСКОГО

а тамъ знайде все здоровй напитки та циґара, а що найголовнѣйше: добру пораду, помôчь и услугу черезъ цѣлый часъ.

Такожь пригадуе ся ласкавôй памяти, що спродае танй а добрй шiфкарты и высилае грошѣ до краю.

Aleksander Walewskyj,

172 Sidney-Street, St. Louis, Mo.

Bell 'Phone Blue 1254.

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано керичѣ — ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts. SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякі убраня мужескі складно и дешево. Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повні склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшій и найтаншій напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)

424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлѣпшій напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалій, цигара дуже добрій.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька!

Выробляе братскі машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

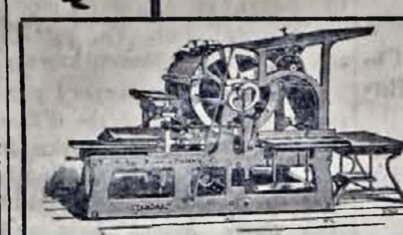
Цѣнникъ и пробки высылаемъ даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Друкарня „Свободы"

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листові,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскі,
КНИГИ параф. и братскі,
КНИЖКИ колекторскі, братскі и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскі

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: **SVOBODA,** BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякі потрѣбні рѣчѣ до житя. якъ также можна купити убраня майнерскі и звычайні.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купити добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не грать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И поруски, по словеньски,
По анґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій нарôдъ крѣпко стоить,
Вражды люцкой ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Мы, Руснаки не жалуємо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Тожь мили братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и уцтиво!

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5,500.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарадлѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

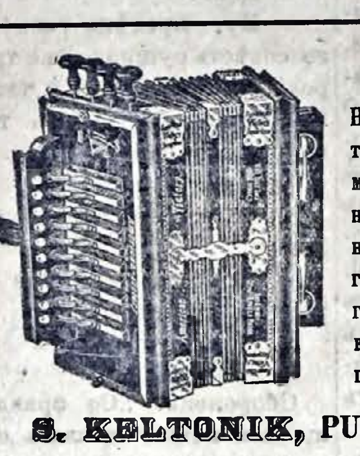
SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ГАРМОНІЁ!

Найлѣпші, найсильнѣйші и найтанші гармоніи можете дôстати у мене. — Пишѣть по великій цѣнникъ зъ образками, въ котрôмъ найдете, машинки до друкованя, годинки, що кукають и грають, гуслѣ, басы, клярнеты, краєві файки, бритвы, печатки и много другихъ новыхъ а потрѣбныхъ рѣчей.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S

(Трометеръ)

при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячі якъ и зимні перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій спосôбъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремі комнаты для родинъ. Найлучші вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливі напитки. Цѣна дуже мала.

ОТВОРѢТЬ ОЧИ И ЧИТАИТЕ,

А ЩО ПРОЧИТАЄТЕ, ТО ТОЄ ДОБРЕ ЗАПАМЯТАЙТЕ.

Кто буде тримавъ ся тыхъ кôлька вѣршôвъ, той скорыстає богато.

Єсли сте хвори, то уважайте на тоє, якому докторови даєте лѣчитись. Суть докторы, котрі оголошують себе за краєвыхъ и Богъ знає за якихъ ще тамъ — и хвалять ся, що они можуть вылѣчити Русинôвъ. Такі докторы лѣчать звычайно краянôвъ такъ, що беруть вôдъ нихъ великі грошѣ, але помочи ніякой неможуть дати, понеже мало мають вѣдомости и практики.

Не вѣрте тымъ докторамъ, котрі оголошають ся, що кончили студія въ Вѣдни, Парижѣ, Льондонѣ и т. д., бо се имовѣрне баламученє легковѣрныхъ краянôвъ щобы ихъ вызыскати.

Єсли отже потребуєте лѣкарской помочи, то зголосѣть ся до добре звѣсного и правдивого лѣкаря, котрый уже вылѣчивъ тысячи людей, чимъ далъ довôдъ, що заслугує на довѣріє и добре имя, якимъ гордить ся и тымъ власне є:

Професcоръ Коллинсъ.

Вôнъ лѣчить всякі слабости, такъ внутрѣшні якъ и верхні зъ великою зручностію. При тôмъ застерѣгає прозорливôсть тымъ пацієнтамъ, котрі были лѣчені тыми докторами, котрі беруть ся лѣчити а не вылѣчать, щобы на часъ удали ся до него. **Професcоръ Коллинсъ** має свôй властный великій заводъ для лѣченя хорыхъ пôдъ назвою:

PROFESSOR COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE.

Той заводъ лѣченя величає ся добрымъ именомъ по цѣлôй Америцѣ. Где тôлько не пôйдете всюда за него почуєте и всюда знайдете людей, котрыхъ **Проф. Коллинсъ** вылѣчивъ зô всякихъ тяжкихъ и небезпечныхъ недугъ.

Єсли Васъ други лѣкарѣ неможуть вылѣчити, то зголосѣть ся зъ довѣріємъ до ПРОФ. КОЛЛИНСА особисто або пишѣть до него по руски. Вôнъ зъ опису познає рôдъ и причину слабости и можете быти певні, що Васъ вылѣчить. Єсли ваша слабôсть покаже ся невылѣчимою, то вôнъ нехоче вôдъ Васъ ани одного цента.

● **Не выдавайте грошѣ на всяки патентови лѣкарства,** и не наражайте Ваше здоровлє на небезпеченьство а єсли сте хорі, то безъ ваганя пишѣть до ПРОФ. КОЛЛИНСА, бо єсли вôнъ Вамъ непоможе, то дармо Вамъ удавадись до друлихъ лѣкарôвъ.

Не звертайте уваги на обманьчиві оголошеня, бо они Вамъ здоровле не дадуть; здоровлє Вамъ може привернути тôлько той, що посѣдає добру практику и знає лѣкарства.

Проф. Коллинсъ має тысячи листôвъ вôдъ выздоровленыхъ пацієнтôвъ, котрі ему дякують за выздоровлене. Ось подаємо где котрі зъ тыхъ листôвъ:

Нестравнôсть, вомѣты, твердый жолудокъ и т. д.

Поважаный пане Коллинсъ! Зъ вдячностію повѣдоляю васъ, що лѣкарства вôдъ васъ я получила и ще неужиламъ всѣхъ, понеже не было потреба, бо по кôлькохъ ужитяхъ, почуламъ ся цѣлкомъ здоровою и щастливою, тожь прошу пріймѣть слова правдивой вдяки! Я за разомъ буду старатись якъ найбôльше розширити мѣжь знаемыми вашу лѣкарску вѣдомôсть и правдиве лѣченє всякихъ недугъ. Ще разъ дякую сердечно. Зъ поважанемъ, **Марія Бугуцка,** 706 Exchange Str., Buffalo, N. Y.

Вылѣченый зъ заетарѣлой жолудковой слабости.

Дорогій пане Проф. Коллинсъ! Дякую вамъ найперше за труды и добродѣйство, що были сте ласкавый вылѣчити мене зъ тяжкой жолудковой слабости, на котру терпѣлъ я бôльше якъ чотыри роки и нѣгде помочи дôстати немôгъ емъ тôлько у васъ. Єслибъ не ваша помôчь, то певно мусѣлъ бы я закôнчити свое житє. Я хотѣлъ до васъ писати, але мня други вôдмовили, що вы мене не въ стапѣ вылѣчити. Нынѣ однакъ я переконавъ ся, що тôлько вы можете вылѣчити навѣть и тыхъ, котрі на тысячи миль суть вôдъ васъ вôддалені. Буду молити Бога за ваше здоровле. **Тома Гôрчинскій,** 41 Ohio St., Joliet. Ills.

Єсли мешкаєте далеко, то опишѣте Вашу слабôсть въ листѣ и зашлѣть до ПРОФ. КОЛЛИНСА, а вôнъ Вамъ вôдповѣсть чи Васъ може вылѣчити и єсли такъ, то Вамъ пôшле лѣкарства що Васъ вылѣчать.

Єго заводъ є кождого дня вôтвореный вôдъ 10. год. рано до 5. год. по пол. Въ вôвторокъ и пятницю вôдъ 7. до 8. вечеръ. Пишѣть по руски пôдъ адресою:

PROF. DR. E. C. COLLINS,

New York Medical Institute,

140 W. 34th Street, New York, N. Y.